

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Libri XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

LIBER SECVNDVS, ET TOTIVS OPERIS VIGESIMVSSEPTIMVS.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

PROOEMIUM.

AUTHORES tam antiquiores, quam recentiores, de Baptismo tractantes commemorat Henriquez initio libri 2. Theologiae moralis: quibus nouissime accesserunt Gregorius à Valentia, & Franciscus Suarez ad 3. par. D. Thomae: ille disput. 4. generali: & hic in commentariis, & disput. ad quaest. 66. & aliquot sequentes eiusdem tertiae partis. In iure canonico apud Gratianum de eadem materia agitur De consecra. dist. 4. & in alijs libris eiusdem iuris, titulo De baptis. & eius effectu. Errore contra sanam doctrinam de baptismo, & auctores à quibus refutantur idem Henriquez refert in proemio eiusdem libri: in qua refutatione haerere non est nostri instituti. Dicemus vero primo, de nomine & definitione baptisimi; secundo, de illius institutione, & necessitate; tertio, de materia; quarto, de forma; quinto, de accidentibus; sexto, de ministro; septimo, de suscipientibus; octauo, de praecipuo illum suscipiendi; nono, de effectibus illius; vltimo, de dispositionibus quas eorundem productio requirit in suscipientibus.

CAPVT I.

De nomine, & definitione Baptisimi.

SVMMARIVM.

1. De nomine Baptisimi, & quod dicatur tripliciter.
2. Vnde dicitur baptisimus fluminis & vnde baptisimus sanguinis.
3. Definitio baptisimi fluminis, de quo hic est sermo.
4. In baptismo tria notantur res sacramenti tantum, sacramentum tantum, & sacramentum simul, & res sacramenti.

Na. 1.

VARIA sunt nomina quibus hoc sacramentum à Patribus appellatur, prout refert Greg. à Valen. sub initium citatae disput. quartae. Ipsum vero baptisimi nomen à Graecis acceptum, Latine sonat immersionem in aquam: huic sacramento ideo accommodatam, prout notat Bellar. to. 2. controuer. 2. conuersionis initio lib. 1. de baptismo, quod ordinarie fiat per immersionem, ad representandam Christi sepulchram, iuxta illud ad Coloss. 2. Consepulti ei per baptismum. Cumque à D. Thom. in cit. quaest. 66. art. 11. & à ceteris Theologis communiter (vt in comment. notat Suarez) triplex distinguitur baptisimus: vnus fluminis, alter fluminis, & tertius sanguinis: solus primus hic nomine baptisimi intelligitur: quia solus est vere, & proprie sacramentum, de quo ecclesia proficitur, Confiteor vnum baptisma, in remissionem peccatorum; & D. Paulus ait ad Ephes. 4. Vnus Dominus, vna fides vnum baptisma. Ceteri enim dicuntur baptisimi, in ordine ad illum: quatenus scilicet possunt supplere eius vicem, & producere spirituales eius effectum, qui est remissionis peccatorum, cum infusione gratiae iustificantis. Non sic suppleant autem, vt suscepti tollant obligationem illum (qui vere, proprie que sacramentum est) suscipiendi, si quando communitate oblata, suscipi potuerit ex cap. Baptisimi vicem, De consecr. dist. 4.

2.

Ceterum ex eo baptisimus fluminis dicitur, quod fiat flatu Spiritus sancti. Constat enim in poenitentia: ad quam siue actualis sit, vt contritio, siue virtualis, vt dilectio Dei

super omnia: necessarium est diuinum Spiritus sancti auxilium iuxta illud Ierem. 31. Conuertere me, & conuertar, quia tu Dominus Deus meus: postquam enim conuersisti me, egi poenitentiam. Adde & definitionem Concilij Trident. sess. 6. canone 3. Si quis dixerit sine praeuiente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio hominem credere, sperare, aut poenitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.

Baptisimus sanguinis vero ex eo dicitur, quod consistat in martyrio, quo sanguis pro Christo funditur. De eo multa auctoribus in margine citatis, Henriquez, in memorato lib. 2. cap. 24. & sequentibus vsque ad finem. Et Suarez to. 3. disput. 29. in poenitentiam part. D. Thomae; quae tanquam remotiora à nostro instituto non attingemus.

Baptisimus denique fluminis ex eo dicitur, quod fiat ablutione ex aqua. Ad illius naturam aperendam, iustificet nobis definitio, quam ex Catechismo iussu Concilij Trident. edito, habet Bellarm. loco citato: sumpta partim ex Ioannis cap. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & c. partim ex epist. ad Ephes. cap. 5. Mundans eam lauacro aquae in verbo vitae. Mirum quod sit sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitae. In qua definitione, sacramentum, genus est baptisimi; in quo conuenit cum sacramentis tam veteris quam nouae legis. Quod vero additur, regenerationis, significans illius primarium effectum, qui est iustificatio peccatoris, separatur baptismum à sacramentis veteris legis, quibus nullus talis vis inerat: vt dicitur à D. Paulo ad Galat. 4. dicuntur egegentia elementa. De qua re D. Tho. in praeced. quaest. 62. art. 6. Et quod postremo loco ponitur, per aquam in verbo vitae, (indicans baptismi propriam materiam, & formam, de quibus postea) separatur eundem à ceteris nouae legis sacramentis: quorum alia est tam materia quam forma, vt suis locis in sequentibus exponetur.

Hic occurrit notandum ex D. Thomae, in prius memorata quaest. 66. art. primo, baptismum esse ex eorum sacramentorum numero, in quibus tria notantur; nempe sacramentum tantum, res tantum sacramenti, & res simul, & sacramentum: quorum primum, est exterior ablutio facta, accedente verbo Dei, iuxta illud D. Aug. tract. 80. in Io. Accedit verbum

ad ele-

ad elementum, & fit sacramentum. Quæ ablutio significat interiorē abluitionem à fordibus peccatorum, factam per gratiæ iustificantis infusionem in animam. Secundum vero est ipsa gratia sanctificans, quam prædicta ablutio externa sic significat, vt simul eam producat. Tertium est character baptismalis indelebiter impressus in anima, qui dicitur res sacramenti, quatenus per sacramentum, seu exteriorē abluitionem producitur; & dicitur sacramentum, quatenus est signum distinguens fidelem ab infideli.

CAPVT II.

De institutione, & necessitate Baptismi.

SVMMARIVM.

5. Baptismus institutus est à Christo.
6. Quando institutus.
7. Quis sit illius necessitas, & quod talis sit quoad infantes, vt ipsa suscipi debeat, nisi pro Christo mortem patiantur.
8. Quod in adulto votum illius suscipere possit quādo reipsa suscipi non potest.
9. An oporteat tale votum esse explicitum.

CERTVM est de fide à Christo Domino nostro institutum esse sacramentum Baptismi. Nam aperta sunt verba illius Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. & Matth. vii. Baptizantes eos, &c. Atque inter septem nouæ legis sacramenta, quæ Concilium Floren. in instruct. Armenorum, & Concil. Trident. sess. 7. De sacram. in genere, can. 1. definiunt à Christo instituta, primo loco ponitur baptismus: vt is per quem si deles tanquam per ianuam intrantes in Ecclesiam, adunantur in vna vera religione, suntque capaces aliorum sacramentorum, prout Henricus, alios citans bene notat, in lib. 2. Theolog. Moralis cap. 2. initio.

Difficultas est autem, quo tempore institutus fuerit. De qua, quoniam ad iud. ium de peccatis nobis propositum nihil, aut saltem parum facit; sufficit paucis monere ex D. Tho. in citata quest. 66. art. 2. & communiori Theologorum sententia, fuisse institutum ante Christi passionem, eo die, quo à D. Ioanne Christus ipse baptizatus est. Quod qua ratione probetur (tanquam scholastici instituti) relinquemus videndum ei, qui volet apud Bellarminum in tomo 2. controuer. libro De baptismo cap. 5. Cui addi possunt Henriquez in cit. cap. 2. & Suarez ad 3. par. to. 3. disput. 19. sect. 1.

De necessitate autem eiusdem sacramenti queritur: num sit necessarium necessitate medijsita scilicet, vt sine eo salus homini non contingat. Ad quam questionem respondet D. Tho. in seq. quest. 68. art. 2. sine suscipio in re, vel in voto, nullum hominem posse saluari: quod est de fide per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. Et per Concilij Trid. definitionem sess. 7. de baptismo can. 5. Si quis dixerit baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem, anathema sit. Cui accedit quod in præced. sect. 6. cap. 4. statuitur; post Euangelium promulgatum sine lauacro regenerationis, aut eius voto iustificationem peccatoris fieri non posse, sicut scriptum est, Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto non potest introire in regnum Dei. Vbi nota particulam nisi, indicare medium necessarium: perinde ac cum quis dicit, Nisi comedas, non viues; vel nisi pharmacum tumas, non conualesces. Latius in seq. disput. 27. Suarez de hac re.

Ex qua sequitur, quod cum institutione Christi baptismus sit in re, vel in voto necessarius ad salutem; paruulos qui illam in voto habere non possunt, vt bene declarat D. Thomas 3. par. quest. 73. art. 3. nec posse lege ordinaria consequi æternam salutem, nisi illam in re susceperint, aut certe mortem (iuxta illud Matth. 10. Qui perdidit animam suam propter me, inueniet eam) pro Christo patiantur. Vnde sumitur quod Theologi tradunt martyrium esse quoddam baptismum; vimque habere conferendi gratiam, quod in tomo 2. controuer. lib. de baptismo cap. 6. Bellarm. & disput. 4. quest. 3. puncto 4. assertione 4. Greg. à Valen. bene tractant. Nec vero ideo martyrium dici debet sacramentum: quia quamuis gratiam conferat, non tamen vt signum illius ex particulari institutione diuina: sed

ex Christi pacto quodam, & promissione facta verbis citatis ex D. Matth. Et ita pie credendum est, infantes quos ex vtero egrossos obstetrices sagæ dicuntur interimere ante susceptum baptismum, æternam salutem consequi, si id ab illis fiat in odium Christi: non item si alia de causa, ex Angelo in verbo Baptismus, secto §. 7.

Quia igitur is qui natus est ex carne, caro est; ideo oportet nos nasci denuo, vt in supra citato cap. 3. Ioannis Dominus asserit Nicodemo: significans nos nasci carnales, infectos originali peccato, tanquam morfu antiqui serpentis, ideoque esse nobis necessarium, regenerari sacramento baptismi: perinde ac Iudæi, qui percussi erant à serpentibus (qua similitudine Dominus ibidem videtur) necessarium fuit aspicere serpentem à Moyse erectum in deserto. Videndus est Bellar. in præced. cap. 4. & reiciendum cum Greg. à Valen. quod aliqui pro paruulis remedium præter baptismum, & martyrium finxerunt. Si enim tale non haberetur diuina institutione, quomodo dicemus haberi institutione humana, nisi existimare velimus curam infantum magis ad homines, quam ad Deum pertinere, quod absurdissimum est. Patet autem ex dictis, quod si infans ita baptizetur, vt desit aliquid spectans ad essentiam baptismi: vt si aqua non tangat corpus, vel antequam forma integra proferatur, infans ipse moriatur: vel defuerit intentio ministri, taliter gestum non sufficere ei ad salutem, cum baptismi sacramentum non susceperit vere.

Patet quoque ex dictis: adultum, cum sit capax voti baptismi, capacem quoque esse salutis æternæ, quantumcumque ex defectu aquæ, vel ministri illum reipsa suscipere nequeat. Ad quod confirmandum præter citatum cap. 4. Concilij Trident. & auctoritates Patrum quas Gregorius à Valen. loco citato adfert, facit tum cap. Apostolicam, De presbytero non baptiz. & cap. Debitum. De baptismo, & eius effectu: Tum etiam ratio, quia voluntas apud Deum pro facto reputatur, cum deest faciendi facultas. Id quod in malis operibus, cum constat vsuuenire in bonis, idem contingere, nihil est cur dubitetur: præsertim cum Deus propensior sit ad benefaciendum, quam ad puniendum. Quando igitur quis habere non potest copiam baptismi, sufficit ei si votum habeat, seu desiderium illius suscipiendi, adiungatque veram de peccatis se commissis contritionem, quam ante diximus appellari baptismum flaminis; & cui à Deo promittitur peccatorum remissio per illud Ezechielis 18. Conuertimini, & agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.

Atque necessarium esse illam memorato desiderio adungi ad eandem remissionem, ex opere, vt vocant, operantis consequendam: satis patet per illud Lucæ 13. Nisi poenitentiam habueritis omnes peribitis: & per illud quod dicunt Theologi, & definitum est in Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. attritionem non sufficere ad peccatoris iustificationem, nisi cum reali susceptione sacramenti: quod gratiam ex opere operato conferens, facere potest ex attrito contritum, seu (quod idem est) detestantem peccata sua ex Dei dilectione, per habitum charitatis, qui cum gratia infunditur animæ in reali susceptione sacramenti.

Difficultas est vero, An oporteat prædictum votum esse explicitum, seu quo expresse, & in particulari baptismus desideretur, tanquam sacramentum & remedium à Christo institutum in remissionem peccatorum: An vero sufficiat esse implicitum: sicut censetur esse in desiderio seruandi totam legem diuinam, & quærendi remedia ea, quæ ordinata sunt à Deo ad salutem consequendam, & peccata delenda: In eo desiderio enim virtualiter, & implicite continetur propositum seruandi legem de baptismo suscipiendo. Cui difficultati post Vegam, & Sorum respondet ibid. Greg. à Valen. implicitum sufficere ei, qui non audiverit quidquam expresse de Christo, & baptismi necessitate in religione Christiana: (quod patet ex Cornelio Cornelione Actorum 10. qui iustus fuit antequam de Christi religione erudiretur,) ei vero qui tale quid expresse audiverit, necessarium esse ad salutem expressum votum baptismi: quod idem est, vt velit reipsa baptizari ad implendum Christi præceptum. Tenetur enim id ipsum expresse implere si possit: alia vero expresse implere velle; quod est ei possibile, vt pote voluntatem propriam in

sua potestate habens, etiam si illius impletio sit ipsi impossibilis.

CAPVT III.

De materia Baptismi, ac primum de remota
que est aqua.

S V M M A R I V M.

10. Aqua sola, vera, & naturalis est materia baptismi remota.
11. Que talis esse, & que esse sit in partu tunc et conenda.
12. Quid censendum sit de ea que alterata est, aut admixtum habet aliquid aliud.
13. Quando licet, aut non liceat uti aqua, de qua dubitatur, an vera sit & naturalis.
14. Ablutio est materia proxima baptismi, requirens ut aqua tangat realiter corpus: & quo modo.
15. Corollaria varia inde deducta.
16. Insans adhuc exiens in materia vtro, eatenus baptizari non potest, quatenus non potest, ablutio.
17. Saluti infantum in materia vtro clausi quantenus consulendum.
18. Quod sit capax baptismi ut flamma, & sanguini: & quod ordinarie expectari debeat illius ineger, egessus antequam baptizetur.
19. Nihil refert siue per immersionem, siue per infusionem, siue per aspersionem fiat ablutio ad baptismum necessarium.
20. Vna ablutio sufficere potest ad baptismi substantiam, tamen trina adhiberi debet, quando in aperi consuetudo.
21. De ablutione facta in immersione sine emersione quid tenendum sit.
22. In qua potissimum corporis parte fieri debeat ablutio, si non possit in toto corpore.

10. **C**ERTVM est de fide ex definitione Concilii Tridentini. scilicet 7. baptismi canon. 2. aquam veram & naturalem esse de necessitate baptismi, seu esse illius materiam necessariam, necessitate sacramenti. Quod (ut ceteris omittamus, que Suarez habet in 3. disput. 20. sect. 1.) satis confirmatur auctoritate Scripturæ Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.] Act. 8. Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?] & cap. 10. Nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi? Et ad Ephes. Mundans eam lauacro aque in verbo vite. In quibus locis nomen aque esse intelligendum de vera & naturali aqua patet: quia in expositione Scripturæ nunquam recedendum est à proprietate verborum, nisi cogamur euidenti aliquo absurdo: alioqui si liceat pro arbitrio fingere novos sensus, possemus omnia Scripturæ loca, etiam clarissima, deprauare. Vera autem, & naturalis aqua hic censeri potest, que siue alterata sit quoad accidentia, siue non, retinet aque naturam & substantiam, atque ad abluendum (quod baptismi sacramentum requirit) apta est. Vnde pro praxi hæc documenta colliguntur.

11. Primum est. Nullum liquorem, qui non sit vera aqua quoad substantiam, quantumcumque quoad accidentia appareat aqua, esse baptismi materiam. Contra vero omnem aquam veram quoad substantiam (nisi sit alterata sit, & mutata, ut censetur inepta ad abluendum) esse idoneam baptismi materiam.

Secundum est ex Soto in 4. dist. 3. quest. unica art. 4. & Francis à Victo. in summa de sacramentis, quest. 12. nihil refert siue aqua sit maris, siue fluminis, siue fontis, siue putei, siue lacus, vel stagni, siue pluuialis. Item siue clara, siue turbida, siue dulcis, siue salsa, siue odorifera, siue putida, siue calida, siue frigida, siue etiam resoluta ex niue, grandine, vel glacie. Addit etiam contra Palud. Sotus ibid. ad 4. argumentum, lixiuum, & aquas sulfureas. Hæc enim omnia aquarum genera, retinent substantiam veram, & naturalem aquam.

Tertium est ex D. Tho. 3. par. quest. 66. art. 4. ad vltimum; non esse aptam baptismi materiam, quemcumque alium humorem: etiam si communiter aquæ nomine appelletur, aut habeat similitudinem cum vera aqua, in colore, aut aliis qualitatibus; ut lacrymæ, sudor, vrina, pituita, humor qui supernaturat sanguini, humor qui egreditur ex incisione vitis, aut alterius arboris, aqua artificialis, que adiumento artis per distillationem, aut compressionem exprimitur ex

herbis, radicibus, aut floribus, ut aqua rosacea, boraginis, & similes. Item que vulgo dicitur aqua ardens, & que solet ab Alchimistis fieri ad mutanda metalla.

Quartum est ex D. Thom. in eodem art. 4. Illam solum alterationem, & admixtionem diuersi corporis, aut humorum cum aqua, impedire ne ea sit idonea baptismi materia, que facit, ut secutum ex tali mixtione, sit magis aliud, quam aqua: ut si modicæ aquæ naturali multum, aut tantumdem vini, vel aquæ rosaceæ misceretur: quia ex ea mixtione, aut resultat quid tertium, aut aqua in illud cui admiscetur, cum fuerit potentius, mutatur. Quod si multum sit aquæ, cui parum vini, vel alterius liquoris admiscetur, quia non tollitur aquæ substantia, ea erit apta baptismi materia, ut patet ex eo quod aquæ baptismi admiscetur christi. Ex quo documentum indicari potest de multis in particulari: ut de pitana, ceruisia, & de aqua in qua decoquantur herbas, vel radices, elixantur carnes, vel pisces. Cuiusmodi non esse veram aquam Sotus in eod. art. 4. ad 4. ex eo probat, quod obligatus ieiunare in pane, & aqua non possit illis uti.

Quintum est ex Sylu. in verbo, baptismus 2. nu. 1. Angelo in eodem verbo tertio §. 4. aquam non esse idoneam baptismi materiam, quantumcumque sua substantiam retineat, si apta non sit ad abluendum: que est baptismi materia proxima, sicut aqua est materia remota. Vnde admittit etiam sententia eorum, qui volunt niuem grandinem, & glaciem esse aquam veram secundum substantiam, quoad accidentia alteratam: negandum est in eis posse perfici baptismum, nisi liquefacta resoluantur in aquam: quandoquidem aliter non sunt apta ad abluendum. Quod idem eadem de causa dicendum est de aqua contenta in luto, aut in pannolino, vel hæneo, nisi exprimatur, ut ibidem expresse notant Angelus, & Syluester: sicut nec consecratio sanguinis Christi heri potest in multo intra vasa contento, quantumuis essentialiter non differat à seipso ex illdem viuis expressio, quia non est aptum ad potum.

Sextum est quod sub finem citati art. 4. tangit Sotus, cum peccare grauius qui nulla necessitate vigente baptismi adhibet aquam, de qua dubitatur probabiliter an sit apta ad sacramentum. Probat, quia exponit se probabili periculo inuadendi sacramentum, maleque consensendi proximo in re grauissima. Quod si in tali causa (quo scilicet probabiliter dubitaretur aquam esse veram & naturalem) collatus esset baptismus, is deberet sub conditione repeti cum vera, & naturali aqua, dicendo, Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Nam summa huius sacramenti necessitas ita postulat. Pro quo facit cap. De quibus Extra De baptismi, & eius effectu.

In extrema tamen necessitate & periculo mortis liceret uti aqua dubia, si alia desset: quia sic, quoad fieri potest consultatur probabili periculo damnationis proximi; in quo cum iuari potest sine certa Dei offensa, ipsum relinquere in extrema necessitate spirituali constitutum, lex charitatis non patitur. Ceterum etiam si validus sit baptismus cum qualibet aqua vera, & naturali; quia in eo adhibetur, nec deficit materia necessaria necessitate sacramenti: non licet tamen ministro, nisi excuset iusta necessitas (qualis est periculum mortis, aut nimis dilatio baptismi) baptizare in qualibet aqua; sed tantum in illa certa que fuerit præcepto determinata: qualis est factorum fontium. Nam licet talis necessaria non sit necessitate sacramenti; est tamen necessitate præcepti, receptæ, & consuetudinis.

PARS RELIQUA CAPITIS.

De proxima Baptismi materia, que est ablutio corporis.

COMMUNIS Catholicorum sententia est, inquit Suarez in 3. disput. 20. sect. 2. abluendum esse baptismi materiam, eamque proximam, iuxta verba Domini Matthæi vi. Baptizantes eos in nomine Patris, &c.] & Apostoli ad Ephes. 5. Mundans eam lauacro aque in verbo vite.] Ea enim significat abluendum, tanquam aquæ applicationem ad corpus: sine cuius interuentu, sacramentum baptismi non perficitur. Nam cum ipsum positum sit in usu, nec sit quid permanens.

manens, non potest consistere in aqua, *vt sic dicam*, quietam manente: sed in aliquot eius vsu. Quem quidem communis Ecclesie traditio, & praxis ostendit esse abluitionem corporis factam iuxta Christi institutionem, cum certa verborum forma: de qua dicitur in sequenti cap. De necessitate sacramenti autem requiri vt talis ablutio sic fiat, vt aqua realiter tangat corpus baptizandi, Suarez probat in ead. sect. 2. ex vi vocis. Nam nemo vnquam dixerit, aquam quæ non tangit corpus, abluere ipsum abluitione reali, qualis necessaria est ad baptismum tanquam modus quo cõferri debet paulo post tradendus. Id quod indicatur per illud D. August. tract. 80. in Ioannem. Quæ est tanta virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat.

Adde requiri etiam, vt talis contractus sit successiuus, seu cum diffusioe partium aque per partes corporis. Quod idem Suarez probat: quia id requiritur ad rationem abluitionis: vt ex eo patet, quod aqua in vase, quamuis illud tangat, non dicitur illud abluere: sicut nec aque pars, quæ post baptismum adhæret corpori baptizati: abluat, sed ablutum esse dicitur.

Adde præterea requiri (*prout receptam esse D. Thome sententiam non ait Greg. à Valen. in citata disput. 4. quest. 1. puncto 2. versu Ex cuius*) vt tanta sit aqua, & eo modo adhibita, vt persona cui adhiberetur secundum vsitatum, & mortale loquedi modum vere dicitur abluat, seu aqua tingi. Id quod de se clarum est: quia vt vera aqua, sic vera ablutio necessaria est ad sacramentum baptismi. Nam baptizandi verbum in sacra Scriptura illam importat eadem ratione, qua ante dictum, est, verbum aquæ importare veram aquam.

Ex quibus pro praxi sequitur primo, non esse verum baptismum si aqua tantummodo tangat vestes baptizandi, nec illo modo corpus: alioqui enim si quis infunderetur corio, aut intra capsam clauderetur, posset pariter vere baptizari: quod nemo afferuerit, cum nullo modo abluatur. Vnde talem baptismum iterandum esse Sotus in eadem quest. vnica art. 7. sub finem merito asserit.

Sequitur secundo quod est probabile sit valere baptismum, quantumcumque abluatur quis tantum secundum capillos: sicut probabile est contigisse cum Actorum 2. audita concione D. Petri, tria circiter millia hominum susceperunt baptismum: quandoquidem aspersione collatum fuisse (& ideo aquam secundum capillos tantum attingisse aliquos) indicat tanta multitudo, tam breui tempore baptizatorum. Nihilominus tamen: quia non satis constat capillos, sufficientem ad id; corporis partem esse, posse talem baptismum sub conditione iterari indicat Sotus in eod. art. 7. versu, Equid.

Sequitur tertio, quod ex eodem Soto ibidem subiungit loco memorato Greg. à Valen. non sufficere ad baptismum, sicut nec ad abluitionem, si minutissima tantum aque gutta, aut etiam aliquot paucis guttulis, quis aspergatur.

Sequitur quarto, nec esse satis ad baptismum, si soluitur vterus matris in quo infans continetur. Id quod habetur ex cap. Qui in matris, De consecr. dist. 4. & confirmatur: quia ille modus non sufficit vt ipsa persona infantis censetur abluat; quæ cum sit distincta à persona matris; vt pote proprio corpore, propriaque anima constans, non abluatur abluitione matris. Quæ ratio est D. Thomæ 3. par. quest. 68. art. 11. Veruntamen, vt inquit à Victoria De sacram. quest. 32. & Gabriel in 4. dist. 4. quaest. 2. art. 3. dubio secundo, & post vtrumque Greg. à Valen. in eod. puncto 2. versu, Tertium sequitur: si arte, & opere obstetricis aqua sic mitti posset vt pertingeret vsque ad infantem: addita forma debita verborum, non immerito censetur verus baptismus: quia nihil necessarium ad sacramentum deest: etiam si tunc sicut in alijs casibus dubijs, videatur sub conditione repetendus, si postea infans viuus egrediatur ex vtero.

Dices deest, quod infans non sit natus: & vt in cit. cap. Qui in matris, dicitur renasci non possit is, qui non fuerit natus. Respondet à Valentia infantem ad renascendum in Christo per baptismum, sufficienter nasci in Adam, quando in vtero matris concipitur. Si vrgens id ipsum capitulum esse intelligendum de naturitate per egressum ex vtero. Respondetur id quidem verum esse, sed habito tantum respectu ad id quod ibi statuebat, nempe baptizari nõ pos-

se infantem, ita inclusum in vtero matris, vt aqua ad illum pertingere non possit: nisi forte aliqua saltem parte sit ex ipso vtero egressus. Neque obstat, quod infans in vtero existens inuolutus sit pelle secundina. Nam & natus potest cum tali pelle baptizari, iudicio Angeli in verbo, Baptismus s. §. 4. & Sylu. eodem verbo 4. qu. 1. ratioque esse videtur quod ea pellis sit corpori adnata, sicut & capilli, vel scabies.

Aduerte autem ex Gabriele loco citato non longe à principio, & à Victoria in seq. quaest. 33. & ex alijs communiter post D. Thomam 3. par. q. 68. art. 11. ad 3. matrem mortua si infans credatur adhuc viuere in vtero, eam esse aperendam, vt ille baptizetur: sique mater damnata sit ad mortem, differri debere executionem pœnæ, donec pepererit ex lege, Imperator Adrianus, ff. De statu hominum, & ex lege Prægnantis, ff. De pœnis. Vide Couar. in lib. 4. variarum resol. cap. 4. Mater autem viuens etiam si (vt loco cit. addit Sylu.) ob partum moritura esset, scienda non est, vt extrahatur infans & baptizetur: quia illud est malum directe repugnans præcepto Decalogi de non occidendo: neque facienda sunt mala vt eueniant bona ex cap. 2. epist. ad Romanos. Pari ratione neque mater ipsa ad liberandum se à morte, cum iudicatur moritura in partu, potest sumere medicinam, ex qua probabiliter sequutura sit mors infantis. Id quod procedit maxime quando infans si eraretur matre mortua victurus, & baptizandus, quia aliena vita spiritalis, nostræ temporali præferenda est. De qua re Nauar. in Enchir. cap. 25. n. 62. & Syluester in verbo, Medicus quest. 4. dicto 2.

Aduerte etiam infantem in vtero matris omnino clausam etiam non sit capax baptismi fluminis, esse tamen tum baptismi fluminis, prout D. Thomas loco cit. ad 1. attigit. & patet, quia Deus potest illum sanctificare, sicut Ieremiam, & D. Ioannem Baptistam: non enim potestas ipsius alligata est sacramentis; Tum etiam baptismi sanguinis: vt si pro Christi fide, aut pro iustitia mater occidatur. Etl enim intentio interfectoris feratur tantum in matrem, tamen de se extenditur ad infantem quem ille gestat in vtero, cuius mors sequitur ex illius morte.

Aduerte postremo ex D. Thoma ibidem ad 4. & communi omnium sententia teste Syl. in verbo Baptismus 4. quest. prima, expectandam esse totalem egressionem infantis ex vtero vt baptizetur: nisi mors immineat: quia imminente quæcumque pars egrediatur, illum posse in eadem baptizari: hac tamen distinctione seruata, vt si pars illa sit caput, in quo maxime manifestatur principium vite, quod est anima (ad quam à peccato abluendam baptismus confertur) non sit iterandum baptismus: si totum egredi contigerit: sin sit alia pars, iterari debeat sub conditione, Si non est baptizatus, &c.

De modo que fieri debet ablutio aliorum dubia.

Quorum primum est, An ad baptismum, aliquid refert, abluitionem fieri immersione corporis in aquam, an effusione aque in corpus?

Responsio est, nihil referre, ex D. Thomæ sententia, in 3. par. quaest. 66. art. 7. & 8. communiter (vt ibid. notat Suarez, disput. 20. sect. 3.) recepta à Theologis in 4. dist. 3. sicut & à Summulariis in verbo, baptismus. Et, roboratur, quæ ex institutione Christi, nihil aliud definitum est, nisi quod hæc ablutio fiat ex aqua. Quod vero hoc, vel illo modo fiat, non est à Christo præscriptum, vt patet ex institutionis verbis Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua] & Math. vlt. Baptizantes eas in nomine Patris, &c.] Quare nullus particularis modus abluitionis est de essentia baptismi: sed solummodo ablutio, de qua antea. Vnde sicut est vera ablutio: ita & ceteris necessarijs concurrentibus, verus baptismus erit, siue baptizetur quis per modum effusionis: vt quando aqua in aliquo vase contenta effunditur super baptizandum: siue per modum asperisionis vt quando aqua in spongia, vel in alio corpore contenta spargitur super corpus baptizandi: siue per modum immersionis vt quando minister tenens infantem per latera, aut brachia immergit ipsum in aquam, & statim ab ea eleuat.

Quam-

Quamvis autem hæc ita sint, tamen minister, qui tole-
 niter, & ex officio sacramentū istud confert, tenetur servare
 consuetudinem Cathedralis Ecclesiæ in qua baptizat; non
 autem Archiepiscopalis, aut Romanæ, nisi sit exemptus; ex
 Palud. in 4. dist. 3. q. 3. art. 2. quem sequuntur D. Anto. 3. par.
 tit. 14. cap. 13. §. 1. sub finem. Tabiena Baptismus 5. n. 1. & Sotus in
 4. dist. 3. quest. unica art. 8. conclus. 3. Quod si non faciat, nec ius-
 ta causa ipsum excuset, peccabit graviter, iuxta D. Thomā
 in supra citato art. 8. non tamen mortaliter, vt vult loco cita-
 to Sotus: dummodo id non faciat ex contemptu, aut cum
 notabili scandalo. Iusta causa autem excusans potest esse, vt
 in eodem nu. 1. notat Tabiena: tum honestas, vt in adultis,
 quos mergi non conuenit: tum necessitas, siue ex aquæ pau-
 citate, siue ex debilitate ministri, qui non potest sustentare
 baptizandum: siue ex debilitate baptizandi, cui potest im-
 minere mortis periculum si immergatur. Tunc enim ex D.
 Thoma in memorato art. 7. quantumcunque consuetudo
 haberet (sicut habuit adhuc suo tempore) vt baptismus per
 immersionem conferatur, posset per effusionem, aut asper-
 sionem conferri.

Secundum dubium est, An ad baptismum sufficiat
 vnicuique ablutio?

20. **R**atio dubitandi esse potest, quod in cap. Si quis Presby-
 ter, De consecr. dist. 4. pœna depositionis imponatur
 Episcopo, vel Presbytero, trina immersione omissa. Res-
 solutio D. Thomæ autem est in memorato art. 8. ablutionem
 quidem esse baptismum essentialē, sed illius modum esse tan-
 tum accidentalem. Quod patet ex illius variatione instituta
 ab Ecclesia, occasione diuersarum hæreseon, prout ab ipso
 D. Thoma ibidem declaratum videre licet. Iam vt per im-
 mersionem fieri, tantum est modus ablutionis; sic & fieri
 per trinam immersionem: ita ut ad necessitatē baptismi per-
 inde vna, ac trina immersio sufficiat, ex cap. De trina, ead.
 dist. 4. & licet ordinarius modus conferendi baptismū fuerit
 per trinam immersionem: tum propter rationes, quæ ex
 D. Augusti. referuntur in cap. Postquam, eadem dist. tum et-
 iam propter præceptum Apostolorū in cit. canone, Si quis
 presbyter (est enim ipsorum 49. nonnullis licet verbis muta-
 tis) tamen postea, vt inquit ibidem D. Thomas, in dete-
 ctationem erroris rebaptizantium, vt Donatistarum: in Con-
 cilio 4. Tolet. canone 7. constitutum est, ne baptismus fiat
 nisi vna immersione. Hic aduerte ex Caiet. ad eundem D.
 Thomæ locum, & ex Soto in 4. dist. 3. quest. unica art. 8. in ex-
 plicatione tertij argumenti: ministrum, qui intendit conferre
 baptismum per trinam immersionem, si in prima tantum,
 aut in secunda proferat integram formam verborum sacra-
 mentalium, perficere verum sacramentum baptismi, dum-
 modo habeat, prout ad sacramentum requiritur, intentio-
 nem faciendi quod facit Ecclesia. Ratio est quia talis inten-
 tio ministri fundatur super ritu & consuetudine Ecclesiæ,
 in baptismo vtentis trina immersionem, non tanquam essen-
 tiali, sed tanquam accidentali cæremonia: ita ut eadem mi-
 nistri intentio respiciat trinam immersionem, non tan-
 quam essentialē, sed tanquam accidentalem sacramen-
 ti ritum: quo omisso, sacramentum ipsum perinde vere
 perficitur: ac Sacerdos, qui aliquo casu, aut obliuione a-
 quam vino non admiscuit in calice, vere consecrat: quia
 Eucharistiæ sacramento, admixtio aquæ tantum est acci-
 dentalis.

Tertium dubium est, An per immersionem sine
 emersione possit valide conferri
 Baptismus?

21. **H**ic occasionem dat difficultas, de qua in vtramque
 partem contententes auctores referunt Greg. à Valen.
 disput. 4. quest. 1. puncto 2. versu, Septimo sequitur, & Suarez in
 ante memorata disput. 20. sect. 3. An si infans in flumen, vel in
 puteum proiceretur cum intentione illum baptizandi, de-
 bite prolata verborum sacramentalium forma, validus esset
 baptismus? Quæ difficultas nulla est si in pietione, immer-
 sioni succedat emersio; vt si intra canistrum, funi alligatū in
 aqua proiectus statim retraheretur: quod exemplū est Angeli in
 verbo, Baptismus 4. §. 1. Tota ergo est, cū immersioni nō suc-

cedit emersio, sed immerisus relinquitur suffocandus in
 aqua. Quod quidem constat damnabile esse, nec vsurpan-
 dum: quia non sunt facienda mala, vt eueniant bona: tamen
 non impedit quin baptismus ea ratione collatus sit vali-
 dus, vt iidem Auctores probabilissimè esse censent, quia ni-
 hil tunc deesse videtur ad baptismi veritatem: quando qui-
 dem cum ministri intentione requisita, concurrat vera ma-
 teria & forma, & satis superque in tali casu infans abluatur.
 Rationes vero quæ faciunt pro parte contraria, iidem bene
 solunt, nec nos remorari debent quia talis casus in praxi
 valde rarus est, & pene inauditus.

Quantum dubium est, An ad baptismum sufficiat qualemcunque
 corporis partem ab-
 luere?

Ad quod respondetur ex D. Thoma. in citata quest. 66.
 art. 7. ad 3. si totum corpus non possit aqua perfundi,
 propter aquæ paucitatem, vel propter aliam causam (mortis
 videlicet periculum, vel indecentiam in baptizando, aut imbecilli-
 tatem in baptizante) oportere perfundere caput, in quo vt in
 sede sensuum manifestatur principium vitæ animalis,
 seu anima, vt est sensitiua: sicut & in thorace includen-
 te partes vitales, eadem manifestatur prout est vegetatiua,
 seu principium alendi: quem proinde, cum caput non po-
 test, conuenit perfundere (maxime in pectore quod est sedes
 cordis) potius quam artus, seu partes alias in quibus vitæ
 principium non ita manifestatur: quamuis dicat Angelus
 Baptismus 4. §. 2. communis teneri, quod qualitercumque
 attingatur baptizandus (reali scilicet tactu aquæ) sit bap-
 tizatus: quia tamen id certum non est, datur locus iterationi
 baptismi sub conditione, prout ex D. Thoma antea tradi-
 dimus nu. 18.

Illud restat de tota hac re monendum, nusquam eo ablu-
 tionis modo vtendum esse, ex quo probabile mortis pericu-
 lum baptizans incurreret. Is enim potius est diuinæ miseri-
 cordiæ committendus: quia non sunt facienda mala vt eue-
 niant bona, ad Roman. 3. Neque refert quod alioqui ille
 morietur sine baptismo: quia quisque ex charitate debet
 prius consulere animæ suæ, quam alienæ. Conicere autem
 alium in tale periculum, peccatum est mortale, Cæterum
 vix tale adesse potest, si modo dica aqua tepida super caput, vel
 faciem, vel pectus baptizandi effundatur, aut aspergatur.

CAP V T IV.

De forma Baptismi.

S V M M A R I V M.

- 23 Catholicorum sententia de forma Baptismi.
- 24 Non est de necessitate baptismi, in illius formæ personam mi-
 nistri exprimi.
- 25 Est autem, vt exprimat per sona suscipientis.
- 26 Itemque vt exprimat actus baptizandi.
- 27 Inuocatio sacrosanctæ Trinitatis est de eadem necessitate.
- 28 Eam oportet esse explicitam.
- 29 Responso ad illud quod in contrarium obiicit potest ex Actū
 Apostolorum: & ex dicto Nicolai Papæ V.
- 30 De essentia formæ baptismi est, vt in ea cum trinitate perso-
 narum significetur natura unitas.
- 31 Forma Baptismi in vulgari lingua esse potest, & quo modo sit
 coniungenda cum ablutione, quoad potest esse condi-
 onalis; non tamen sine necessitate.

De forma baptismi quoad speculationem multæ sunt
 difficultates, inmo & errores, quos refert Bellar. roma
 2. in lib. De baptismo cap. 3. de quibus tum ipse, tum Suarez
 disput. 21. tum etiam Greg. à Valen. disput. 4. quest. 1. puncto
 tertio videri possunt ab auido sciendi.

Quoad praxim vero, conueniunt Catholici, & tanquam
 de fide certum tenent propter verba Domini Mathæi vlt.
 Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,
 & Ecclesiæ definitiones, tum alias, quarum iidem auctores
 meminere, tum valde apertas Concilij Florentini in in-
 structione

instructio Armenorum, & Alexandri terti, in cap. 1. De baptismo. Tenent, inquam, istam esse formam legitimam huius sacramenti Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. In qua quatuor exprimuntur. Primo quidem persona ministri, per pronomen, ego 2. persona suscipientis, per pronomen Te. 3. actio, per verbum Baptizo 4. inuocatio sanctæ Trinitatis, vt principalis agentis, per ea quæ sequuntur, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

SECTIO PRIOR.

De personis, & actiōe in forma baptisimi expressis.

De persona autem ministri notandum est, quod D. Thomas in 3. par. quest. 66. ar. 5. ad 1. & expressè docet D. Anton. 3. par. tit. 1. cap. 13. §. 2. expressionem personæ ministri, cum ipsa sit tantum causa instrumentalis, nō esse de necessitate sacramenti, sed solum de præcepto Ecclesiæ secundum formam vsitam Latinis: prout satis intelligitur ex eo quod Græci verum baptismum cōferant (quem adm. loco citato Concilium Florent. statuit, efficaciterque probat Suarez in ead. disput. 21. sect. 1. sub finem) nec tamen personam baptizantis exprimant. Dicunt enim: Baptizetur talis seruus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Quæ forma Latinus vtens peccat, & quidem mortaliter ex Armilla, in verbo Baptismus, nu. 10. quia peruertit Ecclesiæ ritum. Quod maxime verum est si id faciat ex errore, quo existimet validam non esse formam apud nos vsitam: aut faciat cum scandalo. Quamquam tamen erit verum sacramentum, vt contra Innocentem, post Adrianum probat Sotus in 4. dist. 3. quest. vnica. ar. 5. Ex his sequitur quod habet Bellar. in citato cap. 3. versu Est igitur: particulam, ego, licet non debeat à nobis omitti, quia exprimitur in forma recepta ab Ecclesia Latina, tamen si omittatur, baptismum esse validum: quod patet ex c. Retulerunt, De consecr. dist. 4. vbi forma, in qua pronomen: Ego non exprimitur, approbatur tanquam sufficiens ad validitatem baptisimi.

De persona vero suscipientis baptismum, notandum est cum Suarezio in sequenti scilicet. 2. dicto tertio: communem omnium sententiam esse, quod de necessitate formæ baptismi sit, vt per eam indicetur persona quæ baptizatur. Ad quod facit cap. 1. De baptismo, in quo statuitur non esse baptismum, nisi dicatur ego te baptizo, etiam si trina immersio fiat in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti Amen. Cur autem inde si similiter non colligatur, pronomen Ego, esse de necessitate formæ, glossa ibid. in verbo Ego, causam reddit: quia illius detractio non impedit quin sensus integer maneat, argumento citati cap. Retulerunt. Ad idem quoque facit Ecclesiæ traditio, & vsus communis: siquidem tam in forma qua Græci, quam in ea qua Latini vtuntur, persona suscipientis indicatur.

Accedit ratio, quia baptismus, sicut & alia sacramenta (excepta Euch. aris. qua habet esse permanentem post consecrationem, ac extra vsu) pericitur & consistit in vsu, quo materia illius ad subiectum applicatur: ideoque forma (quam oportet significare illud in quo natura sacramenti consistit) debet exprimere materiam prout applicatur suscipienti: & consequenter exprimere suscipientem. Quod de præcepto quide debet à nobis fieri per pronomen Te, validus tamen esset baptismus: si fieret per alia vocem æquipollentē ei in significatione, atque sufficientem ad exprimendam personam cui actio ministri applicatur: vt si dicatur, Baptizo huc puerum, vel hunc hominem, vel hunc filium Principis, & sic de similibus, quæ ex vsu accommodatione idem valerent ac Te. Quod procedit (vt etiā post Sotum & alios notat. Greg. à Valen. in citato punct. 3. versu Quamquam illa) quantumcumque contingeret errare circa determinatam personam, quæ baptizanda proponitur: vt si minister dicat, Baptizo hunc filium Petri, & proposita sit ei filia Pauli: intentio enim generalis faciendi quod facit Ecclesia (& ideo designandi personam quæ ei proponitur) præualeat in hac re particulari cogitationi, quam per errorem habet diuersam. Idem ex D. Thoma habet Syluest. in verbo Baptismus 3. quest. 15. bene mōnens secus esse, si quis intentionem ita dirigat in aliquem, vt illum solum nullo modo alium, baptizare institueret. Id quod iam attigimus in precedentibus.

De actu porro baptizandi notandum est, conuenire quoque inter omnes, (vt adhuc præcedenti versu notat Greg. à Valen.) quod sit necessario exprimendus in forma baptismi. Id enim aperte constat ex eo quod Concilium Florent. in instruct. Armen. inter necessaria, vt baptismi sacramentum perficiatur, ponat: si exprimat actus, qui per ministrum exercetur eum sanctæ Trinitatis inuocatione.

Aduerte vero, quod etsi necesse non sit ad baptismi validitatem talem actum exprimere per verbum, Baptizo: Sed sufficere possit aliud æquiualens, vt lauo, abluo, tingo, aut simile ipsum tamen tanquam maxime accommodatum, etiam quando baptismus confertur vulgari lingua, retinendum esse eo modo quo longissimo iam vsu, Ecclesia Latina (æquiualembus non carens) retinet à Græcis acceptum, & Latinum factum. Quod notans Suarez in eadem sect. 2. dicto 1. sub finem: addit nos esse necessarium ad validitatem baptismi, vt id ipsum verbum vsurpetur in prima persona indicatiui modi, dicendo Baptizo; sed sufficere vt vsurpetur in persona & modo, quo actus baptizandi significetur, prout exercetur de præsentis: dicendo v. g. Baptizaris tu, vel baptizatur iste: aut in imperatiuo præsentis temporis Baptizetur hic. Verum in praxi, oportet se conformare consuetudini receptæ.

SECTIO POSTERIOR.

De inuocatione sacrosanctæ Trinitatis, facta in baptismi forma.

De inuocatione denique sanctissimæ Trinitatis notandum est, certum esse de fide, quod ea sit necessaria necessitate sacramenti: quia Dominus nosse Mathæi vit. Apostolis dicens, Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, non tantum præceptum, sed etiam ritum formamque baptizandi dedit: prout Ecclesiæ consuetudo est interpretata tam inde à temporibus Apostolorum: in quorum can. 49. reprobatur baptismus datus in Domini morte, quia ipse non dixit. In morte mea baptizate: sed Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Vnde satis constat eos accepisse proposita Domini verba tanquam contentia formam baptizandi: sicut & post illos acceperunt antiqui Patres, prout constat ex eorum verbis, quæ refert Suarez in disput. 21. sect. 3. Nec obstat quod eadem verba possint alium sensum admittere (vt idem sub initium præcedentis sect. 2. ostendit) secundum quem ex illis non inferretur, baptismi formam debere talem esse, qualem diximus. Nam non agimus quomodo verba illa intelligi possint, sed quomodo intelligi debeant: nempe eo sensu quo à Christo dicta sunt. Is vero est, quam Ecclesiæ traditio, optima Scripturæ interpretis, sequitur: non quem quisque sibi finxit.

Difficultas est vero, num de necessitate Baptismi sit trium personarum inuocatio explicita, qualis continetur in forma quam initio huius capituli proposuimus? an satis sit implicita, qualis continetur in hac forma. Ego te baptizo in nomine Christi; aut, Te baptizo in nomine Trinitatis. Sequenda est autem sententia negantium, satis esse implicitam, vt sequuntur Bellarm. & Greg. à Valen. locis citatis initio capituli, & Suarez sect. tertia & quarta qui in illa pro eadem sententia plures auctores refert, vt & Henriquez Summa Theolog. Moral. lib. 2. cap. 8. §. 1. littera l. Confirmatur autem ex eo, quod in cap. Si reuera, De consecr. dist. 4. statuatur rebaptizandi, qui baptizati fuerint solummodo in nomine Domini: & in cap. Multi sunt ead. dist. improbatur baptismus datus solummodo in nomine Christi, quia ipse Dominus dixit, Ite, baptizate omnes gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: ita vt ille qui vel vnam de sancta Trinitate personam non nominaret, verum baptismum non conferret.

Accedit quod in cap. Firmiter De lumina Trinit. §. Sacramentum indicatur sacramentum baptismi, ad Dei inuocationem & indiuiduæ Trinitatis, videlicet Patris, & Filij, & Spiritus sancti: consecrari in aqua. Et in cap. 1. De bapt. & eius effectu, ac in Concil. Florent. in instruct. Armeno præscribitur forma baptismi, quam antea retulimus, in qua fit expressa, & distincta mentio singularium personarum sacrosanctæ

sanctæ

sancta Trinitatis. Ad idem confirmandum Suarez addit auctoritates Patrum, & hanc rationem. Quod cum ex cap. Debitum De baptismo, baptismus sit sacramentum fidei: & ex cap. Veniens, De presbyt. non baptiz. baptismus sit fundamentum omnium sacramentorum, fiat in eo expressa professio Evangelica fidei: ideoque oporteat in eo tradendo fieri expressam inuocationem Trinitatis: quæ est primum obiectum, & fundamentum totius fidei, & principalis causa omnium sacramentorum ac mysteriorum nouæ legis.

Atque hinc sequitur primo, omnem illam mutationem per quam expressa inuocatio Trinitatis mutatur in implicitam, vel confusam, esse contra veritatem, & substantiam formæ baptismi: & ideo nullum esse baptismum, qui datur, dicendo baptizo te in nomine Dei; & secundum probabilior sententiam, eum etiam qui daretur in nomine Domini Iesu: vel in nomine Christi, non exprimendo alias personas. Quam sententiam locis cit. propugnant Bellarm. Gregorius à Valen. & Suarez, post plures alios quorum hic meminit. Pro ijs autem qui contrariam sequuntur, duo potissimum faciunt. Alterum, quod ex actus Apostolorum habeatur datus baptismus in nomine Christi, cap. 2. 8. 10. & 19. Alterum, quod Nicolaus Papa (prout referitur in cap. A quidam Iudeo, De consecr. dist. 4.) statuerit, verum esse baptismum in nomine tantum Christi collatum, sicut in Actis Apostolorum legitur.

29. Ad quorum prius responderi potest, non esse probabile Apostolos baptizasse alia forma, quam quæ à Christo præscripta erat, quando dixit, Docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti (de qua re bene Suarez in citata sect. 3. §. Superst.) ideoque baptismum datum in nomine Domini nostri Iesu Christi, non esse eo sensu intelligendum, ut existimetur quod Apostoli baptizando vterentur hac forma, Ego te baptizo in nomine Christi: sed alio sensu, qui est: potest, vel quod baptizarint in fide Christi, vel quod autoritate Christi, vel quod in morte Christi, iuxta illud ad Rom. 6. Quicumque baptizatus sum in Christo Iesu, in morte ipsius baptizatus sum: vel quod baptismo instituto à Christo: ad differentiam baptismi Ioannis: vel denique in nomine Christi, non quidem solius, sed adiuncto etiam Patre, & Spiritu sancto dicendo fortassis, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij eius Iesu Christi, & Spiritus sancti.

Ad posterius eadem responsio adhiberi potest. Nec obstat particula, tantum, in citato cap. posita, quæ ut notat Suarez, censeri potest addita ad indicandum sola Christi appellatione cum duabus alijs personis sufficienter significari secundam sacrosanctæ Trinitatis personam: dicendo, Ego te baptizo in nomine Patris, & Christi, & Spiritus Sancti. Vel dicendum est cum Soto in 4. dist. 3. quæst. vnica art. sexto in fine, Nicolaum Papam non definiisse id, ut Pontificem; sed de eo suam explicuisse sententiam, ut priuatum Doctorem. Vbi aduerte in decretis Romanorum Pontificum spectandum esse potissimum quidnam ex instituto decernatur, non quid obiter dicatur. Nicolaus autem Papæ fuisse propositam quæstionem, Vtrum illi, qui à quodam Iudæo essent baptizati, vere baptizati essent. Cui quæstioni, quod respondet, nempe esse verum baptismum, decernitur ex instituto; neque licet illud in controuersiam reuocare. Cetera vero, quoniam obiter ab eo dicuntur (quandoquid: in de illis non interrogatur) non sunt paræ fidei. Vnde Pelagius Papa cum ex instituto interrogatus esset de istius generis baptismo: vtrum scilicet valeret baptismus collatus in nomine Domini, respondit negatiue ut habetur ex cap. Si reuera, De consecr. dist. 4. atque adeo contra sententiam Nicolai Papæ, docentis baptismum collatum in nomine Christi validum esse.

30. Potro De essentia formæ baptismi est vt in ea non solum Trinitatis personarum, sed etiam naturæ vnitas significetur: quod fit per particulam In nomine: ita necessariam ad hoc sacramentum, vt iudicio Syluestri, in verbo, Baptismus, primo quæst. 11. Concl. 4. & Angeli eodem verbo 2. §. 6. & 7. vt nullus sit baptismus, si omitatur, in vel dicatur, In nominibus. Quod bene explicatū videri potest apud Suarez in ead. sect. 3. concl. 2. sicut & in seq. sect. 4. vtrū necessariū sit in forma baptismi tres personas sub nominibus Patris, & Filij, &

Spiritus sancti exprimere: nec sufficiat dicere, in nomine genitoris, & geniti, & ab vtroque procedentis: aut in nomine Trinitatis: aut in nomine vnus & trini: aut in nomine trium personarum, & sic de similibus. Quæ res in speculatione quidem difficultatem habet, Scholasticis relinquendam præctice tamen certum est: graue peccatum esse mutationem eiusmodi faceretur propter verba Christi, & consuetudinem Ecclesiæ: tum propter scandalum: quod alijs adferre potest talis præsumpta nouitas: tum etiam propterea quod sacramentum redditur dubium, itaut ipsam iterandum sit sub conditione, quemadmodum Suarez ipse sub finem eiusdem sectionis quartæ monet.

Talis vero dubii ratio consistit in eo, quod personæ diuinæ constituantur, & distinguantur per relationes paternitatis, filiationis, & spirationis, passiuæ: eademque personæ debeant in forma baptismi exprimi, secundum eas maxime rationes, quibus constituantur, & inter se distinguuntur. Ad quam distinctionem indicandum, quia particula &, facit aliquid; Sylu. loco citato cum Innocentio ad cap. 1. de baptismo, sentit ea omissa non perfici sacramentum, nisi suppleatur per aliquam æquipollentem. Quod quia aliquid habet probabilitatis, talis omisso sufficientem causam præberet baptismum iterandi sub conditione.

Ex dictis relinquatur, cum baptismus vulgari lingua confertur (vt potest, immo consuetum est, quando minister nescit bene proferre Latine: quod à Victoria tangit in summa, De sacram. quæst. 18.) dandum esse operam, vt vlturpentur verba, quæ in eo idiomate interpretentur proprie verba, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. De quibus quomodo coniungi debeant cum materiæ applicatione, dicendum hic est, nisi id iam satis constaret ex dictis in proxime præced. libro cap. 3. addito eo de quod admonet Greg. à Valen. disput. 4. quæst. 1. puncto 3. quia moralis vsus verborum de præsentibus, non admittit, vt illud quod præcessit, significetur tanquam præsens: curandum esse vt forma verborum proferatur antequam ablutio finita sit. Porro quod apud eundem ibidem explicatum habetur, baptismum diuinæ institutionis non esse iterabilem, in sequen. cap. 7. commodius tradetur. Sufficit in præsentiarum notari, in Ecclesia baptizantem sub conditione eum, qui iam domi baptizatus sit, peccare mortaliter: quia iteratio baptismi sub conditione, perimitur tantum in illis, de quibus res diligenter perquisita, dubium relinquatur, an baptismum rite susceperint. Tunc enim baptismus ille toleratur, quia non censetur iteratum, quod sciri non potest esse factum, cap. Solemnitates 1. De consecr. dist. 1. neque interuenit temeritas præsumptionis, vbi est diligentia pietatis cap. Si nulla, De consecr. dist. 4. Alias autem nunquam fas est etiam sub conditione baptismum alicui ministrare, iuxta cap. Cum itaque, eadem dist. 4. vbi bona ratio tangitur, quod scilicet iteratio baptismi aduerteretur fidei, qua profitemur vnum baptismum in remissionem peccatorum. Accedit, quod si qualecumque dubium sufficeret ad talem iterationem, ea posset passim vlturpari, cum passim aliq. causæ (est in sufficientes) occurrant dubitandi, an rite administratus fuerit nobis baptismus. Vnde sequendum est, quod habetur in seq. no. 54.

CAPVT V.

De accidentibus Baptismi, quæ ritus, & ceremonia illius dicuntur.

SVM MARI V M.

32. Cause instituentis ceremonias baptismi, & peccatum eas omittentium.

33. Reuocatio ceremoniarum baptismi ad tria capita.

34. Ceremonia non adhibita vt par est, postea adhibenda.

35. Tempus, locus, cultus externus ministri, & aqua qualitas, quæ requiruntur ad licitam administrationem baptismi.

36. Documenta de patris, seu suscipientibus baptismum.

EXPOSITIO is quæ ad Baptismi substantiam spectant, consequenter de illius accidentibus est dicendum: quo nomine intelliguntur ritus, seu ceremoniæ, tanquã debite circun-

circumstantiæ seruandæ in solemnî administratione baptis-
mi. De quibus agentes tam recentiores, quam antiquio-
res auctores Henriquez commemorat lib. 2. Theologiæ
Moralis cap. 13. in margine initio. Cur autem institutendæ
fuerint tales ceremoniæ, tres rationes D. Thomas reddit in
3. par. quæst. 66. art. 1. o.

32. Prima est, deuotio fidelium: siue, vt cum maiore reue-
rentia, & pietate sacramentum ipsum tractaretur. Secunda
est, eruditio rudium. siue vt facilius ob oculos poneretur, &
in mentibus fidelium magis imprimeretur tam præclarum
Dei donum; neque tantum verbis, sed etiam rebus, factis,
& operibus fideles instruerentur de virtute, & effectibus
tanti sacramenti. Tertia est, debilius auxilium: nempe ad
abigendos & prohibendos demones, ne in impedimento sint
sacramentali effectui: adeoque ad tollendum diuinæ gratiæ
obicem. Earum autem voluntaria omissione peccatum
committi, habet ex Richardo & Soto contra Caiet. Greg. à
Valen. tomo 4. disput. 4. quæst. 2. puncto. 1. colum. 3. Et probat ex
eo quod in Clemen. vnica, De baptismo, talis iubeatur gra-
uiter puniri ab Episcopo. Inde enim sequitur ipsum graue,
atque adeo mortale peccatum esse, de quo Nauarrus in En-
chir. cap. 22. n. 7. Pro quo facit, quod Spiritus sanctus discipli-
næ effugiat fictum Sapient. 1. quodque D. Tho. 3. par. quæst.
69. art. 9. inter modos fictionis impediens effectum bap-
tismi ponat, quod quis celebret tale sacramentum non ser-
uando ritum Ecclesiæ. Id quod, prout Suarez monet in com-
mentario, pertinet tum ad ministrantem baptismum: tum
etiam ad suscipientem, quando vult sine tali ritu baptizare,
aut aliquo modo cooperatur ministro sine tali ritu bap-
tizanti, nulla interueniente necessitate excusante. Et certe il-
las ipsas ceremonias, vt res non leues, sed magni momenti,
plurimi faciendas esse, magnoque in honore habendas Ca-
techismus iussu Concilij Triden. editus in c. De baptismo,
verius finem ostendit, tum ex autoritate instituentium,
qui fuerunt Apostoli, prout eorum antiquitas ostendit, de
qua constat ex Auctoribus quos citant Suarez disput. 3. o.
sect. 2. Bellarm. lib. de baptis. cap. 25. & sequentibus, Gregor à
Valen. tomo 4. disput. 4. quæst. 1. puncto 4. sub finem, & in sequen-
ti quæst. sexta: tum etiam ex præstantia finis, in quem sunt
instituta: nempe vt sacramentum maiori religione, & sancti-
tate administraretur, ac veluti ante oculos ponerentur præ-
clara illa dona, quæ in eo continentur, & in fidelium ani-
mas, passionis Christi merito, infunduntur.

33. Variæ autem sunt quidem ceremoniæ, quibus Ecclesia
in baptisimi administratione vtitur: omnes tamen ad tria ca-
pita reduci possunt, vt in eodem catechismo additur. Quo-
rum primum sit illarum, quæ seruantur antequam acceda-
tur ad baptisimi fontem. Alterum earum, quæ adhibentur
cum ad ipsum fontem ventum est. Tertium earum, quæ
peracto iam baptismo addi solent: quibus ibidem sufficien-
ter instruitur Parochus: pro quibus Bellarminus autorita-
tes antiquorum habet loco citato. Nos vero adiungemus
documenta pro quotidiana praxi.

Documenta notanda pro quotidiano vsu cere-
moniarum baptisimi.

34. Primum est: si urgente mortis periculo baptizetur domi
infans sine ceremoniis illis, quas liber ritualis habet, eas
debere à Parocho postea suppleri in Ecclesia. Pro quo Hen-
ricus lib. 1. Theolog. moralis cap. 11. §. 4. lit. A. & lib. 2. cap. 13.
§. 1. lit. B. & cap. 15. §. 4. lit. I. in margine auctores citat. Et
confirmatur, ex eo quod statuitur in Concil. Trid. sess. 7. de
sacram. in genere, can. 13. his verbis: si quis dixerit receptos,
& approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in solemnî sacra-
mentorum administratione adhiberi consuetos, aut con-
temni, aut sine peccato à ministris pro libito omiti: aut in
nouos alios, per quemcumque Ecclesiæ pastorem mutari
posse, anathema sit. Vbi aduerte quod aliis citatis monet
Henriquez, loco postremo ex memoratis: si baptismus collatus
cum solemnitate deprehendatur fuisse inualidus, non tan-
tum ipsum, sed etiam ipsius solemnitatem repetendam esse.
Et ratio dari potest, quod sublato subiecto tollatur acci-
dens.

35. Secundum est: quoduis tempus iam censei aptum sacra-

Valerij Par. III. Tom. 3.

mento baptisimi: atque adeo infantem quam primum potest,
sine mortis periculo, & aduultum cum primum fuerit suffi-
cienter instructus, ac dispositus, baptizandum esse; nec disse-
rendum baptismum, nisi urgente necessitate. Hoc D. Gre-
gorij Nazianzeni, & D. Basilij atheniensis confirmatum
habet Suarez in citata sect. 2. colum. 3.

Tertium est: quod idem consequenter habet, & statu-
tum est in Clemen. vnica, De baptisimo: non licere (immò
peccatum mortale esse ex Nau. in Ench. cap. 22. n. 7.) baptizare in
priuatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesiis, in quibus sunt
fontes ad id specialiter deputati: nisi baptizandi sint Re-
gum, vel Principum liberi, quibus in eo casu valeat deferri,
aut necessitas emerferit, propter quam nequeat absque pe-
riculo ad Ecclesiam accessus haberi. Principum autem in-
telligi non quorumcumque, sed eorum, qui cum superio-
rem non agnoscant, Regibus fere æquiparantur, vt notat Sua-
rez congruenter glossa ad eamdem Clemen. verb. Regum.

Quartum est: communem vsum obtinuisse, vt minister
baptizaturus solemniter, amictus sit saltem superpelliceo,
& stola, de quo ibidem etiam Suarez.

Quintum est (quod id. in sequenti col. 4. communem quo-
que vsum obtinuisse notat) vt licet quæcumque aqua vera &
naturalis satis sit ad validitatem baptisimi, vt habitum est in
principio tertij capituli; tamè excepto casu necessitatis, ad il-
lum non assumatur alia aqua, quam prius benedicta, ac con-
secrata benedictione, & consecratione, quæ solent fieri in vi-
gilijs Paschæ, & Pentecostes. Quo tempore talis aqua (er-
tam si n. xime præparatur pro baptisimo solemnî) solet accipi, & in
domibus seruari, vt si quæ necessitas urgeat priuatim bap-
tizandi, perficiatur ex ea baptismus.

Sextum est (de quo Henriquez lib. 3. cap. 15. §. 1. & 2. alio in
margine citato) ipsa susceptione baptisimi fieri professionem
religionis Christianæ, & obligationem contrahi permanen-
di semper, non tantum in fide: sed etiam in obedientia sanctæ
matris Ecclesiæ. Pro quo facit Concil. Triden. in sess. 7. De
baptisimo, can. 7. & 8. neque opus esse ad eam obligationem, vt
infans habuerit proprium actum credendi, aut promittendi,
neque vt in adultæ tate interrogetur, an nouo consensu
ratum habeat, quod patrinus pro illo promissit. Ad quod
facit adhuc Concil. Triden. ibidem in can. 13. & 14. Videri po-
test Suarez tom. tertio disput. 25. sect. 2.

Septimum est: circa ceremoniam eam, qua præter bap-
tizantem & baptizatum adhibetur alia persona, quæ bap-
tizatum suscipit de manu baptizantis: notandum esse
primo, talem ceremoniam antiquam esse & rationabi-
lem, vt videre est apud D. Thom. 3. par. quæst. 67. art. 7.
iuncto Suarez in commentario: in quo hætere non est nostri in-
stituti. Secundo, sic suscipientem teneri ad susceptum instru-
endum de rebus fidei, & morum, necessarius ad salutem ip-
sius: ex D. Tho. in sequenti art. 8. quia in eo assumpsit sibi mu-
nus prædicatoris: quod tenetur exequi quando necessitas exi-
git; vt quando baptizatus parentes habet infideles, vel sus-
ceptos in moribus (prout habet Syluester in verbo, Cast. chrismus,
quæst. 3.) vel ita negligentes vt futurum de necessariis ad salu-
tem non instruant. Non est autem perpetua talis obligatio:
sed, vt in commentario sequente art. 8. sub initium Suarez habet,
si semel facta sit sufficienter instructio, cessabit eiusmodi
obligatio susceptoris, quia baptizatus censebitur exiisse ex
statu infantis, in quo agebat prædicator. Tertio congruen-
ter cap. Non plures, De consecr. dist. 4. & cap. Quamuis,
De cognitione spiritus in sexto, statutum esse in Concil. Tri-
dent. sess. 24. cap. 2. De reform. matrimonij vt vnus, vel vna
tantum: aut ad summum vnus & vna baptizatum de sacro
fonte suscipiant: ne scilicet inter plures cognatio spiritualis
contrahatur; de qua dicendum erit cum de matrimonio.
Quarto, neminè qui baptizatus non sit, posse de baptismo
suscipere alterum, ex cap. In baptismate, De consecr. dist. 4.
quia scilicet non est aptus ad explendum munus ad quod
assumeretur. Quod idem eadem ratione dicendum est
de hæretico, ac etiam de puero adhuc rudi. Idem etiam
de Abbate & de Monacho, ex cap. Non licet, ead. dist. 4.
Attamen si contingat ipsos tale munus suscipere, tene-
buntur ei satisfacere, prout notat Syluester in
verbo, Baptismus, §.
quæst. 5.

36.

CAPVT VI.

De ministro Baptismi.

S V M M A R I V M.

- 37 Triplex Baptismi minister. ordinarius est Sacerdos.
 38 Ex officio est solus Parochus, & Episcopus.
 39 Notanda de alio Sacerdote baptizante solemniter.
 40 Diaconus ex commissione Episcopi potest solemniter baptizare.
 41 Necessitas & ignorantia excusans baptizantem sine solemnitate.
 42 Quomodo quilibet homo necessitate sit idoneus minister Baptismi.
 43 Exclusi ab eo numero: & de casu in quo contingeret plures simul vnum baptizare.
 44 Ordo seruandus inter idoneos, ad baptismum in necessitate conferendum.
 45 Peccatum est mortale nolle baptizare in extrema necessitate.
 46 Extra casum necessitatis baptizare sine solemnitate peccatum est mortale: quod non inducit irregularitatem.
 47 Quatenus mortaliter peccetur administratione baptismi in peccato mortali & cogitando peccanti in ea.
 48 Modi varij quibus contingit mortaliter peccare in administratione Baptismi.
 49 Quatenus sit, vel non sit, licitum plures simul baptizare.

37. **I**n catechismo iussu Concilij Tridentini edito, triplex constituitur minister Baptismi, vnus ex officio, alter ex commissione, & tertius ex necessitate.

Ex officio est Sacerdos: cui, quod ex officio baptizare cōpetat, expresse dicitur in Concilio Florent. in instruct. Armen. & in cap. Constit. De consec. dist. 4. insinuatque satis aperte in cap. Perlectis §. Ad diaconum dist. 25. & in cap. Diaconus dist. 93. communisque Ecclesie vsus satis confirmat. Sicque conuenit D. Thom. 3. par. quæst. 67. art. 2. ex eo ostendit, quod cum Sacerdos institutus sit ad Eucharistiam consecrandam, ratio postulat, vt ei daretur potestas omnia illa administrandi, per que quisque potest fieri particeps Eucharistie tanquam sacramenti Ecclesiastice vnitatis; dicente Apostolo in priori ad Corinth. cap. 10. Vnus panis, & vnum corpus sumus omnes, qui de vno pane, & de vno calice participamus. Per baptismum autem efficitur quis particeps Ecclesiastice vnitatis, accipiendo ius accedendi ad Domini mensam. Caterum Sacerdotis nomine comprehenditur Episcopus, vt ibid. ad 2. monet D. Thomas: quia in omni rebus quod potest inferior, potest quoque ipsius Superior. Quod etiam confirmatur per citatum cap. Diaconus.

38. Si quæras, An omnis Sacerdos sit ex officio minister baptismi? Respondetur negatiue cū Sylu. in verbo Baptismus 3. nu. 1. & Armil. eodem verbo n. 39. Id enim esse proprium munus Episcoporum, & Parochorum, saltem de præcepto Ecclesie, deducitur ex cap. Interdicimus, 16. quæst. 1. & ex eo quod per baptismum recipiantur homines in Ecclesiam, & fiant eius membra: decaque vt potestas & ius admittendi homines ad Ecclesiam, sit penes pastores illius. Vnde, vt bene notat Suarez *disput. 23. sect. 2.* Sacerdos respectu quidem sacramenti baptismi habet sufficientem potestatem, vt illud valide, & digne ministret: sed respectu personæ cui ministrandum est, vt ipsum ei licite ministret, requirit potestatem iurisdictionis: propriam eorū qui animarum curam gerunt, tanquam coadiutorum Summi Pontificis, cui in D. Petro dictum est à Christo: Pascere oues meas. Vnde & ad eos, tanquam Pastores sub summo pastore constitutos, pertinet mandatum Domini datum Matthæi vltimo de pascendis hominibus verbi diuini prædicatione, & sacramentorum administratione, ac nominatim baptismi, per illud, Ite: docete omnes gentes baptizantes eos &c. De qua re idem Suarez in sequenti *disput. 31. sect. 4. in principio.*

Atque ita habet communis consuetudo Ecclesie. Neque enim extra casum necessitatis alius, quam Parochus, nisi de ipsius licentia baptismum conferre solet: sique contert, ipso renuente, atque volente in eo fungi suo munere,

peccabit mortaliter. Id siquid in est, ius alienum inuadere, & pastorale munus sibi usurpare cum notabili pastoris iniuria. Quod procedit etiam in extrema necessitate subditi baptizandi: quoniam ea non tollit Parochi proprium ius, nec dat licentiam inuertendi ordinem iustitie: nec est sufficiens causa vt alius, quam proprius Pastor possit ad baptismum dandum se ingerere: etenim quando is præfens ad est, aut facile haberi potest ad illud suum munus exequendum, non est reuera necessarium alterius ministerium.

Quod si Parochus in eo cederet suo iuri, vel ipse non posset haberi, urgente necessitate, alius Sacerdos etiam solemniter baptizare licite posset: quia in eo non fieret eidem Parochi iniuria, nec circa sacramentum committeretur irreuerentia, vt ibidem Suarez bene argumentatur. Nota vero obiter, Sacerdotem baptizantem inuito Parochi ita peccare mortaliter, vt tamen nec excommunicationem, nec irregularitatem ideo incurrat. Quod de excommunicatione patet: quia sibi imposita censeri possit, maxime in Clementina prima. De priuilegijs. At non est ibi imposita, prout notat Nauarrus in *Enchir. cap. 27. nu. 102.* & de irregularitate docent communiter Authores, vt Suarez quoque monet in *ea. lem. sect. 4. dicto vlt. mo.*

Ex commissione autem Episcopi, vel Parochi (*quam illis, hoc etiam inuito d. re. po. est. d. Anton. 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 4. not. ab. 2.*) solemniter baptizare possunt non tantum alij Presbyteri, sed etiam Diaconi: vt cum Caiet. 3. p. quæst. 67. art. 1. docet Sotus in 4. *dist. 4. quæst. vni. art. 1. colum. 3.* Et probat ex eo, quod in ipsius Diaconi ordinatione dicitur: quod oporteat Diaconum ministrare ad altare, baptizare, ac prædicare. Id autem ipsi non conuenire ex officio, sed tantum ex commissione Episcopi, vel Parochi, late docet Suarez *disput. 26. sect. 2.* Sed non obstat id ipsi aperte constare ex cap. Constit. Baptisma, De consec. distinct. 4. simulque aduertitur cum Soto loco citato, iam exoleuisse consuetudinem committendi Diacono manus baptizandi solemniter, etiam si adhuc fieri possit, vbi esset magna baptizandorum multitudo, & presbyterorum paucitas: vt in terris remotioribus ab habitatione Christianorum, aut accessu difficultioribus. Cur vero cæteris committi non possit administratio baptismi, ratio est, quia etsi facta ea commissione, non fieret iniuria Parochi: heret tamen sacramentum ad cuius reuerentiam spectat, vt cum sit ministerium sacrum, requirat de se ministrum sacrum: ita ut ab alio nequeat cum debita solemnitate conferri, quantumuis possit sine ea, quando vrget necessitas.

Quæquidem duo requirit, & vt mors baptizando insitet, & vt non habeatur, nec haberi possit commode dignior, qui in hac re est minus digno præferendus, eo modo quo infra documento primo exponetur. Vbi enim duo hec non concurrunt, sicut non est vera necessitas, ita nec est facultas licite baptizandi, vt bene monet Suarez in *ead. sect. 4. dicto 2.* Quod tamen aduertit intelligendum esse, scilicet ignorantia inuincibili excusante à peccato: quæ in hoc negotio facile interuenire potest: tum iuris, quod non est tam clarum, quin facile possit à communi plebe inuincibiliter ignorari: tum facti, quia sæpe potest sine culpa periculum mortis ibi timeri, vbi ipsum non est: & ideo accelerari baptismus, non expectato conueniente ministro: siue vera necessitate quidem, cum ex illata tamen bona fide, ex zelo charitatis.

Ex necessitate denique idoneum baptismi ministrum esse quemlibet hominem, qui debitam materiam, & formam applicare possit baptizato cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, siue sit Clericus siue Laicus, siue masculus siue femina, siue pænis & censuris quibuscumque innodatus, siue infidelis, hereticus, vel schismaticus, Paganus, vel Iudeus. Ita disertis verbis statuitur à Concilio Florent. in instruct. Armen. De baptismo. Et in particulari de laico fidei habetur in cap. Ad limina, 30. quæst. 1. & in cap. Constit. & in cap. In necessitate, De consec. dist. 4. De femina: in cap. Super quibus, 30. quæst. 3. De Pagano in cap. Romanus, ead. distinct. & de Iudeo, in cap. A quodam Iudeo, eadem etiam distinct. Rationem huius rei D. Thom. in *ca. quæst. 67. art. 3.* refert ad summam necessitatem in baptismi, de qua diximus in præced. cap. 2. Ne enim homo circa

remedium tam necessarium pateretur defectum, misericordia Dei, qui vult omnes homines saluos fieri, institutum est (proat communis sensus & traditio Ecclesie interpretatur) vt sicut baptismi materia, res esset communissima, pura naturalis aqua; ita etiam minister esset talis, qui facile obuius haberetur.

Excluduntur autem ab hoc numero, tum membrorum vsu ita priuati, vt nequeant applicare aquam ad abluendum: tum carentes vsu linguæ, cum non possint proferre formam: tum demum carentes vsu rationis, quia non possunt habere intentionem ad baptizandum requisitam. Adde & vnum quæque, ratione sui ipsius: quia nullus potest seipsum baptizare, ne quidem in casu necessitatis ex cap. Debitum. De baptismo. Et probat D. Thom. 3. par. q. 66. art. 5. ad 4. quia dicens, Ego me baptizo, mutat formam essentialiæ baptismi, de qua antea in cap. 4.

Cæterum cum homo non baptizet, nisi vt minister Christi, & vicem illius gerens (iuxta illud Ioan. 1. Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat) sicut Christus vnus est, ita oportet, præsertim quia sufficit, vnum esse baptismi ministrum, qui Christum representet. Ita D. Thom. in prius memorata q. 67. art. 6. Vnde statuit non valere baptismum, si ad eum conferendum, plures statuunt sic concurrere, vt vnusquisque intentionem habeat non baptizandi sine alio, siue talem intentionem exterius exprimat, dicendo: Nos te baptizamus, siue non exprimat. Statuit pariter nec valere, si vnus, vt g. mutus, in materiam applicet: & alter, vt g. mutus, formam proferat: præsertim quia falsa esset forma: nisi forte, ibi d. notat Caiet. mancus ablueret tenendo vas aquæ super caput baptizandi, adiutus à mutuo. Valere autem baptismum si plures sint totales ministri baptizantes eandem personam, seruatis essentialibus, vt vsu venire potest, cū plures contentiose vnum aliquem baptizare conantur. Quo casu, inquit D. Thom. 3. ille qui prius finit ablationem, & formam, solus baptizat: cæteri vero nihil faciunt. Qui si vsque ad finem persequantur id quod cooperunt, puniuntur tanquam rebaptizantes. Quod si omnes simul omnino finiant, essent quidem puniendi de inordinato modo baptizandi, non tamen de iteratione baptismi, quia singuli intenderent non baptizatum baptizare, nec traderent aliud & aliud sacramentum, sed Christus qui vnus est interius baptizans, vnum sacramentum per vtrumque ministrum conferret. De qua re videri potest Saurez ad eundem locum D. Thomæ disp. 23. sect. 3.

Documenta de ministro Baptismi notanda pro proxi.

Primum est, sumptum ex D. Tho. 3. par. q. 67. art. 4. quod est validum sit baptismi sacramentum à quo cumque conferatur, seruandum esse tamen in ea re ordinem: vt digniores præferantur, nempe parochus aliis sacerdotibus: Clericus laico: vir mulieris: fidelis infideli: non præcisus præciso, id est excommunicato, suspensio ab officio, vel degradato. Quamquam, vt D. ipse Thomas addit, parochus potest præsentem Episcopo baptizare, quia id ei ex officio conuenit. Atque mortale peccatum committi baptizando præsentem, nec consentiente parochi, iam ante habitum est. Sed aduerte ex Sylu. in verbo Baptismus 3. num. 10. excipiendum esse casum in quo Parochus ipse censura Ecclesiastica inmodicus impediretur officio fungi: non item causam, in quo impeditur ob commissum peccatum mortale: vt docet Saurez disp. 3. sect. 4. dicto. 4.

Peccatum vero quod committit mulier vrgente necessitate baptizando, præsentem viro: vel laicus, præsentem Clerico, cui nec ex officio, nec ex commissione competit baptizare, non videtur plusquam veniale, vtpote consistens solum in quadam indecentia. Immo aliquando nullum peccatum est, vt quando mulier vel laicus, propter maiorem peritiam formæ, ac modi baptizandi, sacramentum ministraret. Ita D. Anton. notat 3. par. lib. 14. cap. 13. §. 4. Vnde in catechismo iussu concilij Tridentini edito, dum agitur de ministro huius sacramenti, approbatur quod obsteritices præsentem aliquo viro, qui huius sacramenti ministrandi minus peri-

tus sit, interdum baptizent. Peccatum autem quod committitur in articulo necessitatis, admittendo hominem infidelem ad baptizandum, prætermissis homine fidei graue esse monet D. Thom. 3. par. q. 67. art. 5. Quod Saurez loco cit. docet intelligendum, non quidem de se, quia non fit in eo iniuria sacramento, quod à tali in necessitate extrema conferri potest: sed ratione circumstantiarum: maxime scandali, quod oriretur ex ea prælatione, & communicatione in diuinis cum infideli. Itemque ratione periculi ministrandi sacramentum sine debita intentione, aut cum aliqua essentialium mutatione.

Secundum documentum est: In casu necessitatis quemlibet prædicatorum sub pœna peccati mortalis teneri baptizare, quando non est alius, qui id munus exequatur. Ita docet Palud. in 4. dist. 5. q. 2. art. 1. & cum eo D. Anton. in titulo §. 4. notabilis præmo. Qui addunt ideo bonum esse vt quilibet formam baptismi adificet: quantumuis, vt D. Anton. ait, illam scire teneantur tantum ij, quibus ex officio incumbit baptizare: vt Curatis, & obsteritibus, propter pericula frequenter contingentia in partu. Qua de causa illi ignorando necessaria ad baptismum, peccant mortaliter: vt ex iisdem authoribus Nauarrus habet in Enchir. cap. 22. num. 6. versu 5. Confirmatur vero propositum documentum ex eo, quod præceptum charitatis, obligans sub mortali ad subueniendum proximo in graui necessitate constituto, fortius obliget ad subueniendum spiritali necessitati salutis animæ proximi, quam necessitati vitæ corporalis.

Tertium documentum est: Non Sacerdotem baptizantem solemniter, etiam in casu necessitatis, peccare mortaliter peccato sacrilegij per vsurpationem Sacerdotalis muneris, & incurere irregularitatem (etiam si de Leico aliqua sit controuersia, de qua Saurez in citata sect. 4. sub finem) per cap. i. De Clerico non ordinato ministrante. Istud docens Sorus in 4. dist. 4. q. 2. vnica art. 3. concl. i. addit in sequenti 2. esse quoque mortale, licet minus graue, baptizare sine solemnitate quando non imminet extrema necessitas: Quæ est D. Thomæ sententia in seq. art. 5. vt illi tribuit Greg. à Valen. disput. 4. q. 2. puncto primo. Vbi post Sotum in citato art. 3. reuertit quod Caietanus docet tunc committi peccatum tantummodo veniale. Nam contrarium satis significatur in Clemen. vnica, De baptismo: cū eiusmodi peccatum iubetur grauius puniri ab Episcopo in Sacerdote: in quo proinde ipsum graue est: & maiore ratione in non Sacerdote.

An autem ob illud incuratur etiam irregularitas, maior difficultas est: de qua in vtramque partem Henriquez lib. 2. cap. 29. §. 1. lit. K. & L. plures auctores refert, negantemque sequitur, sicut & Greg. à Valen. loco citato: quia baptizare sine solemnitate non est exercere actum sacri ordinis. Pro quo faciunt tradita à Nauar. in Enchir. capit. 27. num. 242.

Quartum est, quod Henriquez habet authoribus in margine citatum eod. cap. 29. §. 4. Eum qui ministrat baptismum solemniter cum conscientia peccati mortalis, vel excommunicatus, aut ab omni officio suspensus, aut ministrat eis quos nouit indigne suscipere, peccare mortaliter tanquam indigne, & cum irreuerentia notabili tractans diuina. Quamquam censeri potest à peccato excusatus ex circumstantiis vt cum necessitas baptizandi vrget, siue ob imminens periculum mortis, siue ob scandalum aliqui oriturum: atque ipse peccati, ac excommunicationis vinculis constructus, de illis dolens proponit serio absolutionem procurrere. Adde quod est baptizandi actus sacer sit, non esse tamen obligationem exercendi illum in gratia, nisi quis ipsum exequatur tanquam initiatus ordine qui ad tale ministerium destinatur. Videri potest Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 72 & cap. 27. num. 244.

Quintum est, quod ex præced. sequitur, & pro quo auctores aliquos citat Henriquez in sequenti §. quinto lib. D. in margine, vrgente necessitate licitum esse petere baptismum à quo cumque, licet peccatore, excommunicato, vel infideli, dummodo credatur ministraturus cum vera & fidei intentione faciendi, quod facit Ecclesia Christi.

Sextum est, sumptum ex Soto in cit. art. 3. concl. 4. Cooperantem laico, aut cuiuscumque alteri extra necessitatem extremam baptizanti sine legitima auctoritate (d. qua in d. cari

potest ex dictis in prioribus partibus huius c.) peccare mortaliter: ut si pater traderet suum infantem alicui tali baptizandum: Quo casu infans quidem reciperet gratiam, quia non poneret obicem, non item adultus, nisi ignorantia inuincibilis eum excusaret, quia peccans mortaliter, poneret obicem eidem gratia. Ratio autem huius aperta est, quia ex Apostolo ad Romanos 1. Digni sunt morte, non tantum qui mala faciunt, sed etiam qui consentiunt facientibus: ut maxime censentur qui eis cooperantur.

48. Septimum est, quod ex Nauar. in Enchir. cap. 22. nu. 7. habet Henriquez in c. 1. ro. cap. 29. §. 3. & plenius tradit Suarez disp. 31. sect. quinta, eum qui ministraturus est baptismum teneri scire necessaria, & applicare debite: nempe materiam & formam coniungendo morali saltem coniunctione, habendoque intentionem requisitam, & adhibendo ritus Ecclesie, quando baptismus solemniter dari potest: atque cauendo ne baptizatum vngat veteri christumate, & ne baptismum conferat ei, quem nouit fuisse ante baptizatum (quo casu irregularis fieret,) aut ei quem scit indigno accedere: siue quis non est bene instructus, siue quia perseuerare vult in aliquo mortali peccato: siue quia rediturus est ad suos infideles cum probabili periculo peruersionis: siue quia metu coactus baptismum petit: siue quia parentes infideles, sub quorum cura adhuc manet, nolunt consentire ut baptizetur. Contra vero curandum est diligenter Parocho, ne quis in sua parochia debeat absque sacramento baptismi, alioqui enim esset in notabili culpa, tanquam negligens in negotio magni momenti ad suum officium spectante: ideoque mortaliter peccaret, iuxta Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 5. versu 3.

49. Vltimum est: Validum quidem est. baptismum, si vnus minister plures simul baptizet, omnes simul abluendo per aquae infusionem, vel asperisionem cum hac verborum forma, Ego vos baptizo, &c.] ex D. Thom. 3. par. quest. 66. art. 5. ad 4. Non licet tamen absque graui necessitate, aut alia iusta de causa (qualis occurrere potest apud Infideles tempore pestis, vel belli, vel naufragii, cum periculum esset in mora) recedere a consueto more Ecclesie, secundum quem vnus vnus tantum non plures baptizat simul. In eo enim peccatum committitur non leue, recedendo in re graui a communiter recepta, & laudabili Ecclesie consuetudine: quod mortale esse dici potest, saltem si fiat ex contemptu, vel ex presumptione, vel cum notabili scandali periculo.

Alia autem non nisi veniale esse tenendum videtur, ut cum Soto tenet Greg. a Valen. disput. 4. quest. 3. sub iniuriam puniendi secundi.

Nota obiter ex D. Th. loco cit. legitimam esse formam, qua dicitur, Ego vos baptizo, &c.] quia vos tantundem valet, ac te, & te. Non autem eam qua plures vnus & eundem baptizantes dicunt, Nos baptizamus te, quia Nos non valet idem, ac ego & ego, sed idem ac ego, & tu. Si autem vnus vnus baptizaret dicendo honorifice, Nos te baptizamus, valeret baptismus, quia idem erit, ac si diceret Ego te baptizo.

CAPVT VII.

De suscipientibus Baptismum.

SVMMARIVM.

50. Participes baptismi possunt esse omnes homines predicti vitæ etiam infantes.
51. Sicut baptismus in se vnus est specie infima, ita vnus hominis vnus numero tantum esse potest, nec iterari.
52. Peccatum grauisimum committitur iteratione baptismi.
53. De eo quod agendum est, cum dubitatur de aliquo an sit baptizatus.
54. Non licet pro arbitrio baptismum conferre sub conditione. Si non es baptizatus, &c.

50. BAPTISMI participes esse posse omnes homines cuiuscumque vel sexus, vel conditionis, vel ætatis sint dum-

modo hæc vitam viuunt, ex eo patet: quod in Christo spiritaliter regenerari possunt quotquot in Adamo per naturalem generationem contrahendo peccatum originale, mortui sunt. Nam sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes viuificantur, ex priori ad Corinth. 15. Quam viuificationem non contingere absque lauacro regenerationis, aut eius voto, deernitur in Concil. Trident. sess. 6. cap. 4. per illud Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum celorum. Vide antedicta in cap. 2.

Quod autem hoc de infantibus diuersi heretici negant, bene refutant Greg. a Valen. in cit. quest. puniendi primo, Bellarm. tomo 2. controuersi. lib. de baptismo cap. 8. Suarez tomo 3. disput. 25. sect. 1. Qua in re immorari non est nostri instituti: cui sufficit scire id esse fide tenendum, tanquam definitum ab Ecclesia, ut constat ex cap. Placuit, 2. De consecr. dist. 4. & ex cap. Maiores, De baptismo, & ex cap. 1. §. Sacramentum, De summa Trinitate, sub finem, & ex Concil. Trident. sess. 7. de baptismo can. 23. Cataphrygarum vero insanum errorem, qui mortuos baptizabant, Alphonsus à Castro aduersus hæreses, verbo Baptismus, hæresi 3. bene refutat, ex eo, quod in hac locum vita, detur tempus acquirendi eternam salutem per media diuinitus instituta, quia post illam vbi ceciderit lignum, ibi erit, Ecclesiasticæ. n.

Iam sicut idem Baptismus, quo capaces esse omnes homines dicimus, vnus est specie infima, ex communi sententia Theologorum, prout Suarez testatur in disput. 22. sect. prima: ita etiam vnus tantum numero esse potest vnus numero hominis, ita ut iterari nequeat. Id quod Suarez in sequenti sect. 2. latius tractat cum D. Tho. 3. quest. 66. art. 9. Sed ad nostrum institutum sufficit monere id esse de fide ex Concilio Florent. in instrum. Armenorum: vbi statuitur Baptismus, Confirmationem, & Ordinem, quæ characterem imprimunt in anima indelebilem, non iterari in eadem persona. Et ex Concil. Trident. sess. 7. de Baptismo cum anathemati subiicitur is, qui dixerit verum & rite collatum baptismum, iterandum esse illi, qui apud Infideles Christi fidem negauerit, cum ad penitentiam conuertitur. Accedit cap. Non licet 2. cum aliquot sequentibus. De consecr. dist. 4. Adde & illud ad Ephes. 4. Vnus Dominus, vna Fides, vnus Baptismus.

Peccatum autem esse suo genere grauisimum baptismi iterationem, tam ex parte dantis, quam ex parte illum recipientis voluntarie, habetur tum ex cap. Rebaptizare, in ead. dist. 4. vbi dicitur esse immanissimum scelus: tum ex pena qua punitur, mortuissimi, iure ciuili ex lege 2. c. Ne sanctum Baptisma reiteretur: & ex graui penitentia iure Canonico imposta septem, ac plurium annorum, De consecr. dist. 4. cap. Qui bis & cap. Eos quos: tum demum ex eo quod sacramentum in magnam iniuriam eiusdem applicet subiecto incapaci, Adde & in iniuriam Christi: quia cum per baptismum commoriamur: & conuellamur Christo, qui semel tantum mortuus, sepultusque est, ille qui baptismum iterat, significat Christum esse denovo mortui, & sepulturæ obnoxium: rursum sibi metipsum, iuxta Apostolum ad Hebræos cap. 6. Crucifigens Filium Dei, prout tangitur in citato cap. Qui bis. Hoc autem locum habet, quando constat aut ex vehemēti presumptione est verosimile aliquem esse baptizatum: vt cum ibi natus est, vbi Baptismus non solet differri ultra octauum diem. Quo casu non modo non licet baptizare absolute, sed neque sub conditione, vt bene probat Suarez disput. 31. sect. 6. sub iniuriam: quia cum iam constat sufficienter quid sit factum, nihil interest addere conditionem ad vitandam irreuerentiam quæ committitur baptismi iteratione.

Addit idem author, quod habetur ex cap. Paruos, & aliquot sequentibus, in citata distinct. one 4. id ipsum non procedere in casu dubii, id est, quando sunt quidem aliqua indicia ad inspicandum aliquid de necessitate ad validitatem baptismi esse commissum: aut eum qui offertur esse iam baptizatum (quos duos dubii modos plenius expl. c. t. Suarez disput. 22. sect. 2. versu finem) non tamen sufficientia ad ferendum absolutum, definitumque iudicium: tunc enim periculum perditionis æternæ in homine, exigit vt baptismus ei conferatur: neque impediri iniuria sacramenti, quoniam ad tollendū illius periculum

à iure in cap. 2. De baptismo, prouisum est, vt tunc sub conditione conferatur his verbis: Si baptizatus es, non te baptizo: sed si nondum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Iam si ex loco & circumstantijs valde probabiliter quis presumeretur non esse baptizatus: vt quia natus est inter Infidèles, vbi nullus omnino est baptismi vsus, vtendum videretur forma absoluta.

Aduerte autem ex Soto in 4. distinct. 3. quæst. vñca. art. nono & Quarum argumentum adhibendam esse moralem diligentiam ad tollendum dubium, antequam sub proposita conditionali forma baptismus detur. Ratio est, quia temere alioqui & contra sacramenti reuerentiam ageretur: itaut peruersa sit & damnabilis, vt idem habet, quorundam Parochorum contraria consuetudo: & multo magis ea, qua illum, quem constat iam domi baptizatum esse, iterum in Ecclesia baptizant sub conditione. In quo casu ipsi cæremonia tantum, & ritus baptismi debent suppleri, atque ea quæ baptismi substantialia sunt omittere. Quibus peccatis tanquam cooperatores, obnoxij sunt quoque parentes, qui vel suos infantes, nulla vrgente sufficienti necessitate domi baptizari permittunt: vel sic baptizatos iterum baptizandos sub conditione offerunt Parochis.

CAPVT VIII.

De præcepto suscipiendi Baptismum.

SVMMARIVM.

- 55 Datum est à Christo præceptum de baptisimi susceptione, obligans quidem omnes, sed alia ratione paruulos quam adultos.
- 56 Obligat ad suscipiendum baptismum statim ac digne & commode fieri potest.
- 57 Excusatio dilationis non datur in periculo mortis: extralud esse potest ista de causa: & de ea, quæ est mortis naturalis.
- 58 De ea quæ est mortis violenta, inferenda siue baptizanti, siue baptizando.
- 59 Excusatio dilationis baptismi ob impedimentum illatum: & quod non detur Ecclesiæ officium præceptum de susceptione baptismi.

Idem est omnes homines esse capaces susceptionis baptismi: iam docendum est num, & quomodo ad eam illi obligentur. De qua re præclare Suarez disput. 31. in tribus primis sectionibus. Et quamuis ea nostri instituti sit maxime propria, tamen, quia in nostro hoc orbe vix alij quam infantes baptizantur, contenti erimus ea, quæ ille plenius tractat paucis attingere.

Primum est: A Christo impostum esse hominibus præceptum suscipiendi aquæ baptismum. Hunc enim ipse instituit tanquam medium ad salutem necessarium, prout constat ex verbis ipsius: Nisi quis tenatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei, Ioan. 3. Vnde antedicti in cap. 2. Omnia vero media necessaria ad salutem, quatenus sunt in nostra potestate, & arbitrio, cadunt sub præceptum: cum æternæ salutis consecutio tribuatur præcepta obseruanti: dicente domino Matthæi 19. Si vis ad vitam ingredi serua mandata.

Secundum est: tale præceptum obligare omnes homines, sicut & præceptum fidei: quia vt Christiana fides, sic illius professio, quæ fit per baptismi susceptionem, necessaria est omnibus, ad ingressum in Ecclesiam, extra quam non est salus.

Tertium est: id ipsum præceptum non pertinere directe ad paruulos ante vsum rationis, liberique arbitrij; quia pro ætate non sunt capaces præcepti: pertinere autem indirecte hoc nomine: quod cum illius materia sit ipsi communis cum adultis: ad eos quoque extendatur obligatio, eo modo quo potest: qui non est alius, quam is quo sunt libera voluntatis capaces: vnde quia non allam voluntatem tunc habent, quam paternam, nec etiam aliam obligationem habent ad susceptionem baptismi, quam quod ipsorum parentes, vt baptizentur, curare obligentur tanquam ij, qui filijs indigentibus debent ex lege charitatis, & pietatis subuenire, in ijs quæ ad animæ salutem spectant.

Valerij Par. III. Tom. 3.

Xx 3

suam

Quartum est, quod in sequenti sect. Suarez susceperat tale præceptum obligare hominem, vt quamprimum, moraliter loquendo, digne & commode potest, baptismum recipiat, vel saltem multo tempore non differat. Ratio est, quia nullam datur vitæ tempus, in quo adultus non labore magna necessitate ingrediendi Ecclesiam, in qua membrum Christi factum, particeps sit cœlestis influxus ipsius tanquam capitist: ac sacramentorum, fructusque sacrificij Missæ: atque obedientiæ Prælati Ecclesiasticis debita capax redditus, possit vitam spiritalem agere, æternæ salutis meritoriam. Quod eum necessarium sit homini in tota vita, consequens est tempus obligationis suscipiendi baptismum, illi pariter in tota vita adesse. Ad quod facit quod Christus, qui voluit suos fideles in hac vita congregare in vna visibili Reipublica est Ecclesia Catholica, communicantes in vna fide, sub vno capite, & in eorumdem sacramentorum vsu, atque fructu: voluerit etiam ad illam patere ingressum per baptismum: quo tanquam ritu publico, & solemniter exterior demonstraretur interior fides, qua efficiuntur eiusdem Ecclesiæ membra, cuius ipse caput est.

Cumque hæc ita sint, sicut ille qui vult ingredi religionem tenetur ad eam statim (moraliter loquendo) ingrediendam, quia ex vi talis voti, totum vitæ suæ tempus habet consecratum illi statui: ita omnes homines per præceptum, de quo agimus, obligantur ad religionem Christianam suscipiendam statim: seu quamprimum digne, & commode fieri potest. Dico autem digne, quia adultus prius est in fide instruendus, & cæteris debitis dispositionibus, de quibus postea, præparandus quam baptizandus: quandoquidem iure naturali sanctæ sancte sunt obeunda. Vnde id ipsum præceptum obligans ad baptismum quamprimum suscipiendum, consequenter obligat ad non negligendas, nec nimium differendas ad id requisitas dispositiones. Dico etiam commode, id est, oblata opportunitate, & remotis incommodis; ad indicandum dari posse aliquas causas excusantes ab obseruatione talis præcepti. De quibus agit ipse Suarez in antememorata disput. 31. sect. 3. attingens hæc docum. nra.

Primum est: tales causas complures, ac varias esse posse. Nam seculo mortis periculo (in quo spiritalis necessitas baptismi est extrema, tanquam ea, cui subueniendi commo: as potest non datur) ad differendum baptismum, non est necesse causam adesse grauissimam, sed sufficere grauem, & rationabilem, prout vir prudens iudicauerit. Non enim talis dilatio perinde rationem habet omissionis extra necessitatem extremam; ac in extrema necessitate. In hac enim adest periculum probabile numquam implendi propositum præceptum; & extra eandem ipsam abest. In moralibus autem exponere se probabili periculo non faciendi quod præcipitur, perinde censetur peccatum, ac non facere illud: quandoquidem, vt Ecclesiastici tertio dicitur, qui amat periculum peribit in illo.

Secundum documentum est: mortis naturalis periculum, sufficientem causam esse ad excusandum ab obligatione præcepti de baptismo: quandoquidem nec suæ, nec alienæ morti licet cooperari. Verumtamen loquendo moraliter, vix accidere potest, vt ob eiusmodi periculum, omissus sit baptismus: quoniam ex vna parte, extrema necessitas spiritalis vrget illius susceptionem: & ex altera parte, non est difficile prædictum periculum cauere: diligentia sollicitè adhibita ad vitandum omne corporis damnum: vt si baptismus asperione fiat, & in modica aque quantitate, ad baptismum sufficienti: atque fiat in ea parte corporis, in qua minus nocere possit: sique opus fuerit, aqua ipsa modico calore temperetur, & statim post asperionem detergetur. Quæ si obseruentur, vt facile fieri potest, vix moraliter loquendo fingi potest quo modo ex baptismo augetur mortis periculum, aut vitæ desperatio.

Tertium documentum est: Si baptizandus sit infans, cui in ster mortis naturalis periculum: non esse prætermittendum illius baptismum ob timorem violentæ mortis, hoc est, eo quod ab alio occidetur ea de causa. Ratio est: quia licet tunc mortis corporalis periculum augetur ex baptismo; id tamen merito permittitur ad vitandum æternæ mortis periculum. Nec datur occasio mortis, sed ab alio per prauam

suam voluntatem accipitur ex alieno facto licito, à quo alter non tenebatur abstinere ad vitandam iniuriam inferendam baptizato, cui melius est, sic finire vitam mortalem, quam ab æterna excidere.

Quartum documentum est: Si in eodem casu imminet baptizandi mortis periculum, non ideo ipsum excusari ab obligatione baptizandi, quando eam impleri, vel fidei defensio exigit, vel si in illius odium vis illa inferatur: vel honor Christianæ religionis id ipsum requirit: ut cum fidelis nequit metu mortis collationem ipsam baptismi omittere sine magno scandalo, & ignominia religionis, vel denique vrget obligatio præcepti charitatis, qua proximo de æterna salute periclitanti, teneor vitam meam temporalem postponere.

39.

Quintum documentum est: Quando non versatur quis in mortis articulo, & exterius inferitur vis ad impediendum ipsius baptismum, hic sine peccato differri potest (nisi inde capiatur fides, detrimentum, aut Christianæ religioni creetur infamia) donec vel maior instet necessitas, vel melior se offerat baptismi opportunitas. Ratio est: quia illa non est omifitio absoluta, sed solum dilatio, cuius satis rationabilis tunc occurrit causa. Si quis quærat: An præter diuinum, sit etiam Ecclesiasticum præceptum de susceptione baptismi. Respondeo negatiue, quia Ecclesia non habet iurisdictionem in illos, qui non sunt in eam per baptismum ingressi. Ergo non potest illos præcepto adstringere. Patet consequentia quia istud est actus iurisdictionis, Antecedens confirmatur per illud, quod (congruenter dicto Apostoli in priori ad Corinth. cap. 5. Quid mihi de iis qui foris sunt iudicare) Concil. Trid. habet sess. 14. cap. 2. his verbis. Constat certe baptismi ministrum iudicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus. Concedendum tamen est Ecclesiam posse pariter Christianos suæ iurisdictioni subiectos adstringere, ad recentem natos filios offerendos ad baptismum, & ministris baptismi super eo aliquid iniungere, perinde ac præscribitur ritus baptizandi.

CAPVT IX.

De effectibus Sacramenti Baptismi.

S V M M A R I V M.

- 60 Primus effectus baptismi conferre animæ gratiam iustifican-
tem, & quatenus ea non conferatur, aut conferatur a-
qualiter omnibus.
- 61 Secundus effectus, remissio omnium peccatorum.
- 62 Tertius, remissio omnis pœnæ pro peccato diuinitus constituta.
- 63 Pœnæ communes naturæ humane in hac vita manent, aufe-
rendæ in futura.
- 64 Effectus baptismi ianuam regni celestis aperienti, & bap-
tizatum subiciendi Ecclesiasticæ iurisdictioni, ac quidam ali-

DE his effectibus latius D. Thomas 3. par. quest. 69. ac
interpretet ipsius: & aduersus hæreticos Bellar. to. 2. in
lib. De baptismo. cap. 12. & aliquot sequentibus. Sed quo-
niam eorum consideratio remotior est à ratione iudican-
di de peccatis nobis proposita, contenti erimus paucis eor-
dem attingere.

60.

Primus est igitur, animæ conferre gratiam iustifican-
tem cum comitantibus eam (ex communi Theologorum sententia)
virtutibus Theologicis, fide, spe, & charitate: ac septem
quæ commemorantur Isaie 11. Spiritus sancti donis: sapientie,
inquam, intellectus, consilii, fortitudinis, sententiarum,
pietatis, ac timoris Domini: atque secundum D. Thomam doctrinam
par. 2. quest. 63. art. 3. virtutibus moralibus infusis. Patet
hic effectus per illud D. Pauli ad Titum 3. Saluos nos fecit
per lauacrum regenerationis, & renouationis Spiritus sancti,
quem effudit in nos abunde, &c.] Et per definitionem Ec-
clesiæ in Concil. Viennensi, quæ refertur in Clemen. vnica,
De summa Trinit. §. Verum. Locum autem habet tam in
parualis, quam in adultis; quia illi, sicut & hi sunt in bap-
tismo membra Christi, ideoque ab ipso recipiunt influ-
xum gratiæ & virtutis, tanquam à suo capite. Vnde in Con-
cil. Trid. sess. 5. in decreto de peccato originali nu. quinto,

generaliter & sine distinctione definitur, Baptizatis gratiam
conferri, per quam, & veterem hominem exuant, & nouum
induunt. De quibus plenius Suarez disputat 26. sess. 2.

Si quæras, an per baptismum omnibus illum suscipien-
tibus detur æqualis gratia. Respondetur cum Francisco à
Victoria De sacram. nu. 22. iuxta D. Thomam 3. par. quest.
69. art. 8. dari quidem æqualem ex vi sacramenti, sed in ad-
ultis ratione dispositionis esse inæqualem. De qua re vide-
ri potest Suarez disputat 28. sect. 3. Videri potest etiam Gregor.
à Valen. disputat. 4. quest. 4. puncto 1. sub initium, pro resuscita-
tione Seoti, & Gabrielis: qui contra D. Thomam asserunt
parualis ob deuotionem offerentium, vel ministris aut ratio-
ne prædestinationis diuinæ, dari in baptismo inæqualem
gratiam. In quibus scholasticis instituti est, non huius nostri
immorari.

Secundus baptismi effectus est, remissio omnium pecca-
torum hoc est originalis, & actualium omnium. Hinc D.
Thom. in eadem quest. 69. art. 1. probat per illud Ezechielis
36. Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini
ab omnibus iniquitatibus vestris. Quem locum Patres de
baptismo intellexisse, ostendit in comment. Suarez. Probatur
quoque potest quia ex D. Paulo ad Rom. 6. Per bap-
tismum morimur peccato, & viuimus Deo. Ad quod requiritur
ut in nobis suscepto baptismum, nullum vigeat, maneatve
peccatum. Et ex cap. 5. ad Ephes. Christus mundat Eccle-
siam suam in lauacro aquæ: quod cum sine dubitatione faci-
at perfecte, nullam relinquit in baptizato vilius peccati
maculam. Quæ doctrina habetur etiam ex cap. A. parualis,
& ex cap. Regenerante, De consecr. dist. 4. & ex cap. Maio-
res, De baptismo, & ex definitione Concilij Floren. in in-
stru. Armenorum, & ex Concil. Triden. in cit. nu. 5. & in
sess. 14. cap. 1. De sacram. penitentiarum, ac demum ex Patri-
bus, quos commemorat Greg. à Valen. in citato puncto 1. I-
dem ex Sacra scriptura plenius confirmat, qui vult videre
poterit apud Bellar. in cap. 13. antecitati libri: & tã authoritate
Patrum quâ rationibus apud Suarez iud. disp. 26. sect. 1. dist. 2. & 3.

Tertius effectus est, pœnæ quæ baptizatur liberatæ ab
omni pœnâ propter peccatum, diuinitus constituta. De
hoc D. Tho. in citat. quest. 69. art. 2. cuius sententiam om-
nes doctores admittunt notat à Victoria, De sacramentis nu.
20. & aperte confirmant verba D. Augustini relata in cap.
Per baptismum, De consecr. dist. 4. & apertius definitio
Concilij Floren. in citata instrutione Armenorum. Accedit
quoque ratio, quam ibidem habet à Victoria: tum quod
post baptismum penitentia non imponatur baptizato:
nec ante eundem ab illo exigatur exterior peccatorum suo-
rum confessio. De quo vtroque D. Thom. in præced. quest. 68. art.
5. & 6. at tam illa imponi, quam hæc exigi alioqui debet,
sicut fit in sacramento penitentiarum. Tum quia ex cap. 6. epist.
ad Rom. Quicumque baptizati sumus in Christo, in morte
ipsius baptizati sumus: vnde nobis per baptismum (quo effi-
mur membra illius corporis, cuius ipse caput est) tanquam ei com-
mortui, satisfactio mortis ipsius nobis baptizatis comunica-
tur ad remediũ, ac si ipsi passi, & mortui essemus, quemad-
modũ habet D. Thom. in prius cit. art. 2. Iam vero Christus
sua morte satisfecit sufficientissime pro omnibus nostris, to-
tiusq; mundi peccatis, ex primæ Ioan. Cap. 2. initio: itaut di-
cere post baptismũ pœnæ peccatorũ superesse, pro quibus
debeat baptizatus satisfacere, sit Christo mortẽ passũ facere
iniuriã, limitatione quãdam meritorũ ipsius quæ sunt infinita.

Cæterum pœnæ huius vitæ, quæ non sunt tam personæ,
quæ baptizatur, quasi propria, quam communes humanæ
naturæ: vt morbi, mors, fomes concupiscentiæ, fames, sitis
& aliæ, quæ à Theologis dicuntur pœnalitates, ac tollen-
tur quidem in vita futura, sed manent in præsentem, prout
à D. Thom. in eadem quest. 69. art. 3. notatum est. Et probatur
quoad priorem partem, per illud Apoc. 21. Abterget
Deus omnem lacrymam ab oculis eorum, & mors vitæ
non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vi-
tra, quæ prima abierunt.] Quoad partem vero posteriorem,
satis notum est experientia, & rationi consentaneum esse
ostenditur: primo ex eo quod homo per baptismũ fiat Chri-
sti membrum, ideoque conueniens fuerit, vt quantumuis
per baptismum recipiat gratiam in anima, passibilis tamen
esset, sicut Christus, quoad corpus, quo eidem compete-

retur,

retur, vt conglorificaretur: iuxta Apostolum ad Romanos 8. versu 17.

Iraque ad meritum, & exercitium hominis Christiani, relicta sunt in eo post baptismum eiusmodi pœnalitates: sicut iudicium tertio post introductos Israelitas in terram promissionis, reliquit in ea Dominus gentes, vt in illis erudiret Israel. Ne autem praualeant, & peccatum regnet in nostro mortali corpore, vt obediamus concupiscentijs eius (quod prohibet Apostolus in præced. c. 6.) facit baptismi gratia, animam corroborans & ad resistendum adiuuans, iuxta illud; quod in Concilio Mileuit. cap. 3. definitur, tale gratiam non solum valere ad remissionem peccatorum quæ commissa sunt: sed etiam ad adiutorium, vt non committantur. Refertur De consec. dist. 4. cap. antepenult.

Quartus effectus, ex antedictis consequens, est apertio ianue regni cœlestis: nam vt argumentatur in sequenti art. 7. D. Thom. baptismum aperire ianuam regni cœlestis, nihil est aliud, quam remouere impedimenta introcundi in illud. Ea autem sunt culpa, & eidem diuinitus constituta pœna (quæ est si de se non impedit omnino, remouetur tamen eundem ingressum) & iuxta antedicta, per baptismum, vtraque pœcete tollitur.

Quintus est: subijcere baptismatum Ecclesiasticæ iurisdictioni. Nam ex eo quod per baptismum fit quis Ecclesiæ membrum, consequenter subordinatur ac subijcitur auctoritati eius qui tanquam caput præest Ecclesiæ. Cuiusmodi effectum prouenire quoque ex baptismo infantium: ita ut postquam adoleuerint, Ecclesia possit eos pœnis coercere cum fuerit opus. contra Erasimum tractans videri potest Greg. à Valen. in fine cit. puncti primi. Sufficit enim instituto nostro id constare ex definitione Concilij Trid. sess. 7. De baptismo, can. vltimo.

Sextus effectus est, tollere irregularitatem ante baptismum ipsum contractam ex peccato quocunque, vel ex eo quod est ex peccato consequens, vt infamia. De qua re agitur in sequenti lib. 30. tractatu secundo. Neque in ea necesse est immorari: eum vix iam alij in nostro orbe baptizentur, quam infantes talis irregularitatis incapaces.

Septimus effectus est character: de quo nihil occurrit addendum ad ea quæ dicta sunt in præced. libro cap. 6. Præter hos, sunt alij effectus falsi, quos heretici tribuunt baptismo, refutati à Bellarmino in lib. De baptis. cap. 14. & aliquot sequentibus.

CAPVT VLTIMUM.

De dispositionibus quas prædictorum effectuum productio requirit, in suscipientibus Baptismum.

SUMMARIUM.

- 65 Dispositio quoad corpus: & quid agendum quando ipsum est monstruosum.
- 66 Dispositio quoad intellectum: recta fides.
- 67 Quo modo interueniat ista dispositio in baptismo paruulorum.
- 68 Aliquot propositiones pro explicatione difficultatis, An ad baptismum paruulorum requiratur consensus parentum.
- 69 Dispositio ad baptismum ex parte voluntatis, quæ est penitentia.
- 70 Qualis debeat esse talis penitentia.
- 71 Intentio requisita ad baptismum; quam extortam esse metu nihil obstat.
- 72 Sufficit virtuale esse.
- 73 Breuis responsio ad difficultatem de effectu baptismi impedito: vturum obtineatur recedente fictione.
- 74 Ad tollendam eiusmodi fictionem attritio non sufficit, sine Sacramento penitentia.

11. ad 4. expressit, & attigimus loco citato. Iam si corpus monstruosum sit, seruanda est hæc regula ex Angelo in verbo Baptismus 5. 5. & Sylu. eodem verbo 3. quæst. 10. & Toledo in sua Summa lib. 2. cap. 21. vt si constet habere tantum vniam animam rationalem (quia scilicet habet tantum vnium caput, & vnium pectus, licet alia membra multiplicentur: prout expressit Scotus in 4. dist. 3. quæst. vnicæ art. 9. col. tr.) & ideo esse tantum vnium hominem: vnicus baptismus conferatur. Sin contra constet duas animas habere (quia scilicet habet duo capita, & pectorum diuisionem) ideoque esse duos homines, duplici actu baptizetur: vel si necessitas urgeat, vno: sub illa forma, Ego vos baptizo. Quod si dubium sit, an habeat duas rationales animas (quia scilicet sub vno capite, sunt duo pectora, vel sub duobus capitibus vnium pectus) duplex baptismus est conferendus, inquit Toledo, vnus absolute, ei qui perfectius caput, aut pectus habere apparebit, & alter sub conditione.

Dispositio ex parte intellectus & consensus parentum.

SECTIO PRIOR.

Secunda dispositio, quod animam ex parte intellectus, est recta fides: eo modo quo expressit Greg. à Valen. dist. 4. quæst. 3. punct. 3. assert. 3. inquiring. Et si in adultis ad baptismi veritatem non requiratur recta fides, dummodo illi intentionem habeant recipiendi id quod Ecclesia administrat; ea tamen requiratur, vt principalem baptismi effectum, nempe gratiam, ipsi consequantur. In paruulis autem sufficit habitualis fides, quam suscipiunt cum sacramento: neque ad veritatem, neque ad effectum baptismi, requiratur ipsorum proprius fidei assensus: sed eis ad vtrumque sufficit recta Ecclesiæ fides: sicut & eidem sufficit praua Adami voluntas ad contrahendum peccatum originale. Cuius doctrinæ, quam idem Author ibi bene confirmat, hæc fundamenta D. Tho. habet 3. parte quæst. 68. art. 8. & 9.

Primum est, quod sacramentum non periciatur per iustitiam conferentis aut recipientis baptismum: sed per virtutem Dei. Vnde fit vt baptizati ab hereticis cum materia & forma, intentioneque debita, non rebaptizentur redeuntes ad Ecclesiam Catholicam, ex cap. Si qui apud illos, & cap. Quamuis, De consec. dist. 4. Tale enim baptisma fuit verum, prout Concil. Trid. definit sess. 7. De baptismo, can. 4.

Alterum est, quod iustificatio peccatoris non contingat sine fide; Apostolo docente ad Romanos 3. Iustitia Dei per fidem Iesu Christi: & ad Hebr. 11. Impossibile est sine fide placere Deo. Id quod habetur etiam ex definitione Concilij Triden. sess. 6. cap. 6. & 7. hincque sequitur quod hereticus, vt pote infidelis, non sumat baptismum ad salutem, sed ad perniciem; prout dicitur in citato cap. Quamuis.

Tertium est, quod regeneratio spiritalis: quæ fit per baptismum, fit quodammodo similis natiuitati carnali, in hoc: quod sicut pueri in maternis uteris constituti, non per se ipsos nutrimentum accipiunt, sed ex nutrimento matris sustentantur: ita etiam pueri nondum habentes vsum rationis: quasi in utero matris Ecclesiæ constituti, non per se ipsos, sed per actum eiusdem Ecclesiæ, salutem accipiunt. Ita docens D. Thom. in citato art. 9. ad 1. addit ex D. Augustino id quod inde sequitur, matrem, Ecclesiam os matrum (ad profitendam scilicet Christi fidem) paruulis præbere, vt sacris mysterijs imbuantur: quia nondum possunt credere ad iustitiam, nec ore proprio confiteri ad salutem. Et, vt ipse subiungit; quod dicitur de fide, idem potest pari ratione dici de dispositionibus ex parte voluntatis: nempe de penitentia & intentione, qua mundo & Diabolo abrenunciantes, eligant Christi seruitio mancipari. Id quod vt à nostro instituto remotius, relinquemus Theologis scholasticis. Qui volet videat Bellarm. in memorato libro de baptismo, cap. 8. & nonnullis sequentibus. Quæ etiam de causa sufficiet paucis perstringere, quod Suarez latius tractat dist. 25. vtrum consensus parentum sit necessarius ad baptismum paruulorum, hique inuitis illis baptizari possint.

* * *

De questione, An infantes possint baptizari inuitis parentibus.

68.

Strigitur prima propositio: Ad validitatem baptismi paruulorum, non esse de se necessarium vt parentes in illum consentiant. Ratio est: quia talis consensus non est de essentia baptismi: ad quam spectant solummodo debita materia, & forma, & intentio faciendi quod facit Ecclesia.

Secunda est: Vt fidelium, sic & infidelium, qui aliquando fideles fuerunt, liberos licite baptizari posse inuitis parentibus. Ratio est: quia tales subiciuntur iurisdictioni Ecclesie, possuntque ab ea compelli (iuxta cap. Quando, cap. Quæsitum, & cap. Sicut, 23. qua. 1. 4.) ad fidei professionem: ad quam spectat oblatio propriorum filiorum ad baptismum. Quæ si à parentibus prædictis negligatur, nihil obstat quin ipsis inuitis iidem filij baptizentur: quia nec illis sit in eo iniuria, nec consensus illorum est de iis quæ ad baptismum filiorum sunt omnino necessaria, prout docet abunde ipse Suarez in citata *disput.* 25. *sect. pr. ma dicto* 2.

Tertia est: Filios eorum infidelium qui nunquam susceperunt baptismum, non posse licite baptizari ipsis inuitis. Hæc est D. Thomæ 2. 2. *quaest.* 10. *art.* 12. & 3. *par. quaest.* 68. *art.* 10. quoniam confirmationem adfert perpetuam Ecclesie consuetudinem, fundatam in iure naturæ: iuxta illud, quod paruuli ante usum rationis, cum non habeant propriam voluntatem, commissi sint curæ parentum, eorumque voluntati. Quæ de re plura Suarez *sect.* 7. iuxta quem in *sequenti sect.* 4. extenditur hæc propositio ad infideles, qui subsunt ditioni Christianorum Principum. Nam neque eorū filios ipsis inuitis baptizari posse ipse late docet. Non extenditur vero ad eos, qui sunt proprie serui, vt ij, qui emuntur, veris dominis ipsorum vendentibus; vel qui iusto bello victi, rebus suis iuste spoliantur, & rediguntur in seruitutem, vt solent Turcæ & Sarraceni. Id quod in posteriore parte eiusdem sectionis, & in *sect.* 3. lateidem tractat. Fundamentum vero est, quod talibus seruis tanquam de re sua Dominus possit disponere: etiam distrahendo, separandoque vnum ab altero: adeo ut filij in tali causa non ceuantur esse plene sub cura & potestate parentum. Adde his, quod ex Soto Greg. à Valen. in citato *puncto* 3. *assertione* 2. *dicto tertio* habet, neque locum propositionem allatam habere in paruulis constitutis in præsentis periculo mortis, quæ adimeret eis omnem commoditatem aliquando voluntate propria suscipiendi baptismum. Ratio est, quod eorumdem paruulorum parentes non possunt in tali casu vrgere suum ius paternum, in extremam filiorum perniciem summamque miseriam.

Quarta propositio est: Sufficere alterutrius parentis consensum, vt natus ex infidelibus baptizari possit. Ad quam probandam inducitur cap. Ex literis, De conuers. Infid. cum aliis, quorum meminit Greg. à Valen. in *sequenti dicto* 4. Rationem addens, quod interueniente consensu vnius parentis, alter non possit tantopere suum ius vrgere, vt oporteat paruulum inde spirituale damnum pati.

Vltima propositio est: Licitū esse baptizare filios infidelium ipsis inuitis; si iidem filij sponte consentiant, iam habentes rationis usum sufficientem ad iudicandum quid sit bonum, & ad accipiendam instructionem de fide Christiana, & de baptismo: vt contingere potest circa annum octauum, aut decimum. Hæc est D. Thomæ 2. 2. *quaest.* 10. *art.* 12. & 3. *par. quaest.* 68. *art.* 10. qui *sequenti art.* 12. docet idem, ac de infantibus, iudicium esse de amenibus, qui nunquam habuerunt vsum rationis: non item de iis qui habuerunt lucida interualla. De quibus iudicandum est secundum voluntatem quam habuerunt in sana mente: vt si tunc petierint baptismum, possit vrgente necessitate eis dari in amenitas; alias non.

Dispositio ex parte voluntatis.

SECTIO POSTERIOR.

69.

Tertia dispositio quoad animam ex parte voluntatis, est: tum poenitentia, tum intentio. Poenitentia quidem: quia licet adultus impoenitens, sicut & Infidelis, valide baptizari, & baptismalē characterem recipere possit: tamen vt debite baptismum & primarium eius effectum, gratiam inquam,

suscipiat; necesse est non solum vt credat, verum etiam vt voluntatem omnem mortaliter peccandi deponat: de qua præteritis peccatis à se commissis delectat. Quod si recuset facere non esset baptizandus ex D. Tho. 3. *par. quaest.* 68. *art.* 4. Quod etiam colligitur ex Concilio Trid. *sess.* 6. *cap.* 6. vbi dicitur ad modum preparationis ad iustificationem, pertinere vt quis moueatur aduersus peccata, per odium aliquod & detestationem: hoc est, per eam poenitentiam ante baptismum agi oportet, de qua Actorum 2. Agite poenitentiam vt baptizetur vnusquisque vestrum. Accedit ratio, quia gratia stare non potest cum voluntate peccandi, iuxta illud posterioris ad Corinth. *cap.* sexto. Quæ participatio iustitiæ cum iniquitate?

Qualis autem esse debeat ille dolor, latius explicat Suarez, *to.* 3. *disput.* 28. *sect.* 1. & 2. & Greg. à Valen. in ante cit. *pun.* 3. *assert.* 4. Summa vero est: non esse necessarium vt ea sit in particulari de omnibus peccatis commissis, quæ facta indagatione, et vocata sint in memoriam, sicut oportet in sacramento poenitentiae: sed sufficit esse de omnibus in confuso, cum proposito ea cauendi in posterum. Nec item vt sit perfecta poenitentia, seu vera: ôritio: sufficere enim, si sit attritio; quæ ex Concilio Trid. *sess.* 14. *cap.* 4. est peccati detestatio, auxilio supernaturali Dei concepta ex consideratione turpitudinis peccati; vel ex metu gehennæ, & aliarum penarum, quibus à Deo ipsum punitur. Probaturo vero talis iustificatio ex eo, quod per baptismum consequamur primam gratiā ex opere operato. Inde enim sequitur ad baptismum non requiri necessario veram contritionem, quæ semper est coniuncta cum Dei gratiā & charitate: sed satis esse attritionem, quæ excludat affectum peccati, tanquam obicem impediētem ne peccator iustificetur per ipsum baptismum, qui est instrumentalis causa iustificationis, iuxta de finitionem Concilij Trid. *sess.* 6. de iustific. *cap.* 7.

Intentionem autem suscipiendi baptismum necessariam esse, vt sit validus & characterem imprimat, sententia est omnium Theologorum, vt Suarez notat *disput.* 14. *sect.* 2. & *disput.* 24. *sect.* 1. Pro qua faciunt. Tum canones ab ipso citati in illa *sect.* 2. maxime autem cap. Maiores, §. Item quaeritur, De baptismi. Tum Ecclesie consuetudo. Nam vt argumentatur D. Tho. 3. *par. quaest.* 68. *art.* 7. secundum ritum Ecclesie, profitentur baptizandi, se ab ea petere baptismum, & consequenter se intentionem illum suscipiendi habere. Tum demum ratio: quia susceptio baptismi est quædam professio Christianæ religionis, & inchoatio nouæ vitæ: quæ, vt pote moralis, requirit, sicut in processu, ita & inchoatione liberum voluntatis consensum.

Vnde nonnulli errores confutantur, de quibus post Sotum in 4. *distin.* 5. *quaest.* vnica *art.* 7. Greg. à Valen. *disput.* 4. *quaest.* 2. *puncto* 2. Satis nobis erit duo monere. Alterum est, quod habetur ex cit. cap. Maiores, §. Propter quod, & ex cap. De Iudeis, *dist.* 4. 3. ad baptismi validitatem sufficere intentionem adulti, non modo liberam omnino, sed etiam extortitā metu, siue iusto, siue leui, siue iniusto, siue graui. Ad quod facit quod coacta voluntas, sit voluntas ex cap. Merito 15. q. 1. & aliis quæ ibidem gloss. 2. habet. Vnde si quis baptismum suscipere cogatur, etiam si alias nolens baptizari, præbeat assensum, recipit sacramentum & characterem: licet non recipiat gratiam. Sin autem assensum nullo modo præbeat, nec sacramentum recipit, nec characterem; & multo minus gratiam, ex eod. cap. Maiores, in fine citati paragraphi.

Alterum est, non esse necessarium vt talis intentio sit actualis, sed posse sufficere ad baptismi validitatem, & gratiæ receptionem, vt sit virtualis & interpretatiua, ex eod. cap. Maiores §. finali. Et ratio est, quia talis intentio importat perseverantiam voluntatis in pristino suo statu, nempe in eo, quem catechumenus habuit dū actu intendere susceptionem: illam namque non mutauit, quia id debuisset fieri per voluntatem contrariam: quam voluntas virtualis perseverans excludit. Videri potest Suarez *disput.* 24. *sect.* 1. Indeque intelligi discrimen quod in fine citati articuli 7. Sotus notat, esse inter intentionem ministrī, & suscipientis: quod in ministrō, tanquam agente, intentio expressa sit necessaria eo ipso tempore, quo confert sacramentum. Ideo enim ebrius, aut dormiens non baptizatur, quantumque prius proposuerit baptismum conferre. In suscipiente vero,